

จุดสนใจ PBL วลัยลักษณ์

PBL WU Newsletter

ฉบับที่ 3 ปีที่ 1 เดือนตุลาคม พ.ศ.2551

บทสัมภาษณ์ PBL

- “1) **ความเป็นคนที่ทันสมัยในฐานะพลเมืองและพลโลกที่มีอุดมการณ์ ประชาธิปไตย รื้อรอบและมีทัศนะที่กว้างไกล**
- 2) **ความเป็นนักวิชาการและวิชาชีพขั้นสูงที่มีความรู้ความสามารถและ ทักษะที่ศึกษาลึกซึ้งและประยุกต์ไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ**
- 3) **ความเป็นศิษย์ที่มีมโนธรรม คุณธรรมและจรรยาวิชาชีพ สามารถ ดำเนินชีวิตและดำรงอยู่ในสังคมได้”**

นับตั้งแต่มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ได้รับทุนจากยุโรป (EU) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในรูปแบบของการพัฒนาการกระบวนกรเรียนรู้แบบ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Active Learning) โดยนำการจัดการเรียน การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) จาก ต้นแบบคือ Lund University ประเทศสวีเดน และ Erasmus University ประเทศเนเธอร์แลนด์ ภายใต้โครงการนี้ ทางมหาวิทยาลัย วลัยลักษณ์ได้ดำเนินการร่วมกับเพื่อนบ้านใกล้เคียงคือ Hanoi Medical University ประเทศเวียดนาม นับว่าโครงการนี้เป็นจุดเริ่มต้นของ การพัฒนาการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่สำคัญ จึงได้มี การสนับสนุนให้คณาจารย์ผู้สนใจจากสำนักวิชาต่างๆ เข้าร่วมโครงการนี้ ได้มีโอกาสเข้าร่วมอบรมและศึกษาดูงานในสถาบันต่างๆ ที่มีการจัด การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานทั้งในและต่างประเทศ

ในช่วง 2 ปีแรก ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ทางมหาวิทยาลัย วลัยลักษณ์ได้จัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานในสำนักวิชาต่างๆ ได้แก่ สำนักวิชาสหเวชศาสตร์ฯ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ สำนักวิชา ศิลปศาสตร์ สำนักวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ฯ และสำนักวิชาเภสัชศาสตร์ จำนวนรายวิชาที่เปิดสอนมีมากกว่า 30 รายวิชา และในปีการศึกษา 2551 ได้ขยายการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหา เป็นฐานในหลักสูตรของสำนักวิชาแพทยศาสตร์ ในปัจจุบันไม่เพียงแต่มี การขยายการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานภายใน มหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ได้มีการขยายผลไปสู่ระดับโรงเรียนประถมและ มัธยมศึกษา โดยร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราชและสุราษฎร์ธานีอีกด้วย ทั้งนี้เพราะเรา เห็นความสำคัญถึงการวางรากฐานการศึกษาตั้งแต่ระดับประถม มัธยม สู่มหาวิทยาลัยเพื่อให้เกิดการพัฒนาการกระบวนกรเรียนรู้และการพัฒนา

สัมภาษณ์ ของผู้บริหาร

ศาสตราจารย์ ดร.วีระยุทธ กลิ่นสุนทร
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ระบอบคิด นอกจากนี้ทางมหาวิทยาลัยยังได้สนับสนุนการทำวิจัย เกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งในการศึกษาวิจัย นี้พบว่า นักศึกษามีพัฒนาการทักษะด้านต่างๆ เช่น ทักษะการตั้ง คำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการพูดนำเสนอความคิดเห็น ทักษะ การทำงานเป็นทีม ทักษะการค้นคว้า การสืบค้นข้อมูล ทักษะ การสื่อสาร ความรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นต้น ที่สำคัญคือนักศึกษา สามารถนำกระบวนการและขั้นตอนการเรียนรู้แบบนี้ไปใช้เป็ น การศึกษาตลอดชีวิตได้ถือว่าเป็นผลการตอบรับนโยบายของ มหาวิทยาลัยที่ชัดเจนในด้าน “การพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา อย่างต่อเนื่อง”

การทำงานใดๆ ย่อมพบกับปัญหาอุปสรรคเสมอ ซึ่งถือว่าเป็น การเรียนรู้อย่างหนึ่งเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของทรัพยากรบุคคล จำนวนคณาจารย์ไม่เพียงพอ ความพร้อมของนักศึกษา ความไม่เข้าใจ ในกระบวนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานของคณาจารย์บางส่วนและ นักศึกษา เป็นต้น แต่ทางมหาวิทยาลัยก็มีนโยบายที่ชัดเจน และมี กิจกรรมต่างๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็น ฐานเป็นตัวขับเคลื่อนพัฒนาการเรียนรู้อันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะ เป็นการพัฒนาคู่มือการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ สื่อการเรียนการสอน เอกสาร รวมถึงการพัฒนาาระบบอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจน การสนับสนุนให้สำนักวิชาต่างๆ มีการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาต่างๆ มากขึ้น เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายสำคัญ ในการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

สัมภาษณ์โดย : นายพันทวีวัฒน์ พ่องมณี
เรียบเรียงโดย : นางกรรมาศ สงวนไทร

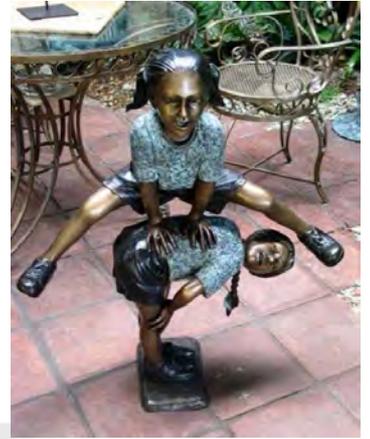
“มีปัญหามั้ย?” “ใครมีปัญหาบ้าง?” “ใครสร้างปัญหา?” “ปัญหามันมาจากไหน?”

คำถามเหล่านี้ ถ้าไม่ได้มีส่วนในการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานหรือ PBL เราก็จะไม่ว่ามันมีนัยยะของคำถามเหล่านี้ว่าอย่างไร? ถ้าไม่ได้มีส่วนในการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานหรือ PBL เราก็จะไม่รู้ว่านัยยะของคำถามเหล่านี้คืออะไร?...

ด้วยเวลาที่ผ่านพ้นไปร่วม 3 ปีที่ PBL เติบโตขึ้นใน มวล. แทบจะเรียกได้ว่าตอนนี้เป็นเด็กอายุ 3 ขวบที่ผ่านพัฒนาการล้มลุกคลุกคลาน ตั้งไข่ จนกระทั่งเดินและเตรียมที่จะวิ่งได้แล้ว แต่นั่นแหละ! เด็กน้อยคนนี้จะเติบโตได้ก็ต้องได้รับความอบอุ่น การดูแลและเอาใจใส่จากคนในครอบครัว แต่ถ้าครอบครัวผลักใส่ไล่ส่งหรือไม่ดูแล แน่แน่นอน! เด็กคนนี้ก็กลายเป็นเด็กขาดความอบอุ่น ไร้ทิศทาง จนกลายเป็นเด็กมีปัญหาในที่สุด จึงเปรียบเสมือน PBL เช่นกัน หากไร้ทิศทางไร้ผู้เอาใจใส่ ก็จะทำให้ PBL สะเปะสะปะและสูญหายไปจากวลัยลักษณ์ได้เช่นกัน แต่นับว่าเป็นความโชคดีของเด็กน้อย PBL ที่เกิดมาท่ามกลางความเอาใจใส่ ดูแลทะนุถนอมอย่างดี แม้ว่าจะตาบอดข้างหรือขาดใจข้าง แต่ก็ทำให้เด็กน้อย PBL สามารถเติบโตได้อย่างแข็งแกร่ง ดังนั้นจะเห็นว่าเด็กน้อย PBL นี้ เติบโตอย่างมีเป้าหมาย มีทิศทางและผลกำลัง อยู่ในช่วงกำลังเจริญเติบโตที่ต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ อย่างงดงาม

สำหรับจุลสาร PBL วลัยลักษณ์ ตอนนี้อายุย่างเข้า 1 ขวบ เกิดมาเพื่อรองรับการเติบโตของพีใหญ่ ฝ้าคอยชื่นชมและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่พีใหญ่ทำด้วยความเต็มใจและหลงใหล อีกทั้งคอยบอกเล่าว่าพีใหญ่ของเราทำอะไรบ้าง....

สำหรับในเล่มนี้อาจจะบอกว่า บนถนนสาย PBL ที่พวกเราเดินอยู่ที่นี่ใช้อย่างไรบ้าง แม้ว่าจะล้มลุกคลุกคลาน มีเพื่อนบ้าง เพื่อนไม่คบบ้าง แต่ก็มี ความมุ่งมั่นที่จะทำให้การเดินทางบนถนนสายนี้เป็นไปได้ด้วยดี ไม่ต้องเผชิญกับอุบัติเหตุระหว่างทาง รวมถึงมีบทความอื่นๆ ที่จะบอกเล่าถึงน้ำหนักรที่จะมาสนับสนุนให้ PBL ได้เติบโตและเดินทางต่อไปบนถนนเส้นนี้ได้ และมีหลักการและแนวคิดใดบ้างที่สำคัญ เราไม่เหงานั่นนอนกับการเดินทางบนเส้นทางนี้ เพราะเรามีเพื่อนร่วมทางจำนวนมาก ทั้งเพื่อนใหม่ เพื่อนเก่า แต่ทุกคนมาพร้อมด้วยพลังที่เข้มแข็งและเต็มเปี่ยมไปด้วยอุดมการณ์

จุลสาร PBL วลัยลักษณ์ กำลังก้าวสู่วัย 1 ขวบ ทางกองบรรณาธิการใคร่ขอเชิญท่านผู้อ่านตีพิมพ์ พร้อมข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างสรรค์และกำหนดทิศทางให้กับจุลสารของเราด้วย รวมถึงท่านใดที่มีบทความดี ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสามารถส่งบทความเผยแพร่และบอกเล่าให้เพื่อนๆ ได้มีโอกาสได้เรียนรู้ผลงานและประสบการณ์ของท่านผ่านบทเขียน ซึ่งถือว่าท่านได้มีส่วนร่วมพุ่มพูกจุลสารนี้ต่อไป

ปล. พวกเรามีจุดมุ่งหมายต่อไปคือ การพัฒนาจุลสารเป็นวารสารที่ขยายเนื้อที่/พื้นที่ให้ท่านได้เผยแพร่ประสบการณ์ต่อไป หากท่านร่วมส่งบทความและผลงานที่หลากหลายและมากขึ้น จะทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาการศึกษาของไทยเราในมิติใหม่ๆ อีกต่อไป

ประเด็นจากบทความเกี่ยวกับการเรียงการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน

การตั้งใจเขียนเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานลงจุลสาร PBL วลัยลักษณ์ มีข้อดีอย่างน้อยสองประการ **ประการที่หนึ่ง** เป็นสิ่งที่ดีกับตัวผู้เขียนเองเป็นอย่างดี ด้วยภารกิจนี้เป็นตัวกระตุ้นให้เปิดหูเปิดตาสู่โลกภายนอก เพื่อจะได้ติดตามโลกของ PBL ว่าประเด็นอะไรบ้างที่อยู่ในความสนใจของวงการ **ประการที่สอง** กลุ่มผู้อ่านจะได้ติดตามความเคลื่อนไหวในวงการ PBL ได้อย่างใกล้ชิด

บทความที่จะขอแนะนำเสนอในฉบับนี้ชื่อ **Jumping the PBL Implementation Hurdle: Supporting the Efforts of K-12 Teachers** ซึ่งเขียนโดย Peggy A. Ertmer รองศาสตราจารย์ ด้านหลักสูตรและการสอนที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยเพอร์ดู สหรัฐอเมริกา และ Krista D. Simons ผู้ช่วยศาสตราจารย์ด้านหลักสูตรและการสอนที่มหาวิทยาลัยเดียวกัน บทความชิ้นนี้ตีพิมพ์ในวารสารชื่อ **The Interdisciplinary Journal of Problem-based Learning**, volume 1, no. 1 (Spring 2006) หน้า 40-54 ซึ่งบทความมีความหมายว่า **ต้องสนับสนุนครูในระดับมัธยมปลายเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน**

จุดเด่นของบทความนี้คือ ชี้ให้เห็นว่าสิ่งใดบ้างเป็นหัวใจของการเรียนการสอนแบบ PBL และผู้สอนควรสนใจเรื่องใดเป็นพิเศษ Ertmer และ Simons กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาต้องประสบอุปสรรค 3 ประการดังนี้ **อุปสรรคแรก** คือการเสริมสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือกันในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และการฟังซึ่งกันและกันในการเรียนรู้ **อุปสรรคที่สอง** คือการปรับเปลี่ยนบทบาทของทั้งผู้เรียนและผู้สอน และ **อุปสรรคที่สาม** คือการให้การสนับสนุนการเรียนรู้และการแสดงความสามารถของผู้เรียน หากผู้สอนที่ใช้ PBL ได้รับการสนับสนุนให้ฝ่าฟันอุปสรรคไปได้จะมีผู้สอนคนอื่นๆ มาเป็นเพื่อนร่วมทางบนถนนสาย PBL เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

ผู้เขียนบทความเชื่อว่า การสอนแบบ PBL มีประสิทธิภาพสูงในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนักคิดที่มีความยืดหยุ่นสูง (flexible thinkers) และเป็นนักแก้ปัญหาที่ประสบความสำเร็จ (successful problem solvers) เพราะผู้เรียนเริ่มเรียนจากปัญหาที่นำไปสู่เนื้อหาที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้สอนมีหน้าที่สนับสนุนการบริหารจัดการภายในกลุ่มย่อย และให้ผู้เรียนฝึกจับประเด็นที่สำคัญของเนื้อหา รวมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง การเรียนแบบ PBL อาจจะถูกยากสำหรับทั้งครูและผู้เรียนที่ไม่คุ้นชินกับบทบาทใหม่ และความรับผิดชอบในการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมแบบเปิดที่มีหลากหลายมุมมอง (Land, 2000) ครูอาจจะรู้สึกหงุดหงิดที่ใช้เวลามากในการเตรียมการสอนแบบ PBL (Simons, Klein & Brush, 2004) และการฝึกฝนให้ผู้เรียนเรียนเชิงรุกมากขึ้น (Gallagher, 1997) ประกอบกับการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในด้านผลผลิตและกระบวนการ (Brinkerhoff & Glazewski, 2004)

ในบทความนี้ Ertmer และ Simons ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ครูผู้สอนแบบ PBL เพื่อจะได้ไม่รู้สึกว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นปัญหา ดังนี้ **ประเด็นเสริมสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือกันในการเรียนรู้** ครูควรช่วยให้ผู้เรียนร่วมกันสร้างเป้าหมายของกลุ่ม แบ่งหน้าที่กันในการทำงาน กำหนดตารางทำงาน และสนใจปัญหาที่เกี่ยวกับพลวัตของกลุ่ม มีข้อเสนอแนะว่าหากจะฝึกให้ผู้เรียนร่วมมือกันในการทำงาน ผู้สอนอาจจะเตรียมผู้เรียนก่อน โดยเลือกหน่วยเล็กๆ มาสอน และใช้กระบวนการแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อจะได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน อีกวิธีหนึ่งคือใช้ระบบ whole-class debriefings เป็นการย้อนคิดถึงกระบวนการกลุ่มหลังจากทำงานเสร็จ และมีเวลาเหลือเพื่อผู้เรียนจะได้ใช้กลวิธีที่เหมาะสมแก้ปัญหาการทำงานกลุ่ม ซึ่งจะนำไปสู่ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง ทั้งนี้อาจจะมีการให้บันทึกเป้าหมายของกลุ่มในแต่ละครั้งก็ได้

ประเด็นการปรับบทบาทของครู ครูควรปรับเปลี่ยนทั้ง **สอนอะไร** และ **สอนอย่างไร** ถ้าครูไม่มั่นใจในการสอนแบบ PBL ต้องกำหนดแนวปฏิบัติในห้องเรียนที่ชัดเจน เพื่อความสบายใจ (Kolodner et al., 2003) อย่างไรก็ตาม กระบวนการที่นิยมใช้คือ ระดมสมอง กำหนดประเด็นให้ชัดเจน เรียงลำดับความสำคัญ และครูให้ข้อคิดเห็นเพื่อนำไปปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งก่อนส่งงานเขียน มีข้อเสนอแนะให้ครูที่เริ่มสอนแบบ PBL ไปสังเกตการสอนของผู้ที่มีประสบการณ์สูง โดยไปสังเกตชั้นเรียนจริงหรือดูเทปบันทึกภาพ รวมทั้งฝึกฝนโดยใช้บทเรียนสั้นๆ หากมีเครือข่ายผู้สอน PBL ถือว่าเป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้มาสนับสนุนกันและกัน มิฉะนั้นอาจจะมีผู้สอนบางคนกลับไปสอนในรูปแบบเดิมเมื่อเจออุปสรรค

...อ่านต่อหน้า 4

บทความเกี่ยวกับ PBL

ประเด็นการให้การสนับสนุนการเรียนรู้และการแสดงความสามารถของผู้เรียน รูปแบบการสนับสนุนมีทั้งแบบ “soft” และ “hard” *แบบแรก*คือการวัดความเข้าใจของผู้เรียน โดยประชุมร่วมกับผู้เรียนเพื่อติดตามความก้าวหน้าและให้ข้อคิดเห็น *แบบที่สอง*อยู่ในรูปของการแจกเอกสารประกอบการสอน หรือการที่ครูเป็นผู้ให้ข้อมูลรายละเอียด Mergendoller & Thomas (2005) กล่าวว่า ส่วนใหญ่ผู้เรียน PBL มักจะใช้เวลาไม่เกิดประโยชน์เต็มที่ จึงต้องมีกลวิธีตรวจสอบว่าการทำงานกลุ่มตรงกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องหรือไม่ และครูต้องชวนให้ผู้เรียนเสนอข้อมูลที่มีหลักฐานอ้างอิงได้ หมายถึงครูต้องช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการตรงตามเป้าหมายของการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

เมื่ออ่านบทความนี้แล้วย้อนมาพิจารณาการจัดการเรียนการสอนรายวิชา Eng-102 English for Applications แบบ PBL ว่าเผชิญกับอุปสรรคทั้งสามรูปแบบหรือไม่ คำตอบก็คือยังไม่ได้มีการศึกษา **วัฒนธรรมความร่วมมือกันในการเรียนรู้** อย่างเป็นรูปธรรม เรายังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนว่ากลุ่มทำงานนอกชั้นเรียนกันอย่างไร ช่วยเหลือกันหรือไม่ ในรูปใด ประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้เรียนที่มีวิถีชีวิตอยู่ในวัฒนธรรมไทยเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานในรูปแบบกระบวนการกลุ่ม เช่นไร ในเรื่อง **บทบาทของครู** เป็นที่น่ายินดีที่อาจารย์ประจำกลุ่มของรายวิชาส่วนใหญ่มีประสบการณ์เชิง PBL สูง ผู้ที่เข้ามาร่วมสอนใหม่ๆ

จะได้รับการฝึกฝนทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการประชุมผู้สอนเป็นระยะๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในกลุ่มย่อยและพิจารณาประเด็นที่เป็นประโยชน์กับนักศึกษาด้วยกัน เช่น การจัด Skill Lab รูปแบบของข้อสอบ และการตัดเกรด ในประเด็น **การให้การสนับสนุนการเรียนรู้และการแสดงความสามารถของผู้เรียน** ถือว่า ได้สนับสนุนผู้เรียนเต็มที่ แต่อาจจะต้องไปศึกษาเพิ่มเติมเรื่องการใช้เวลาของกลุ่ม และผลของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยสรุปอาจพูดได้ว่า พวกเราโชคดีที่มีเจ้าหน้าที่งานนวัตกรรมของส่วนส่งเสริมวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ช่วยดูแลงานส่วนธุรการทั้งหมด ผู้สอนจึงไม่รู้สึว่าการสอนเป็นภาระหนักมากนัก หลายคนมีความสุขที่ได้เห็นผู้เรียนเรียนเชิงรุกอย่างที่ต้องการ และได้ประทับใจประคองให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ นี่แหละคือความสุขของนักการศึกษา พวกเราจะเลือกเดินบนถนนสาย PBL อย่างไม่ย่อท้อ

บทความที่ได้สรุปมานำเสนอผู้อ่านนี้ ช่วยให้เราได้ย้อนคิดในเรื่องอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งไม่ว่าจะจัดการเรียนการสอนแบบไหนก็มีอุปสรรคทั้งสิ้น ใจความสำคัญที่บทความนี้ฝากถึงทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหารของโรงเรียนคือ **หากจะเลือกการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ต้องสนับสนุนครูเพื่อเอาชนะอุปสรรคให้ได้** 📖

บทความอ้างอิง

- Brinkerhoff, J & Glazewski, K. (2004). Support of expert and novice teachers within a technology enhanced problem-based learning unit: A case study. *Interdisciplinary Journal of Learning Technology*, 1, 219-230.
- Ertmer, P.A. & Simons, K. S. (2006). Jumping the PBL Implementation Hurdle: Supporting the Efforts of K-12 Teachers. *The Interdisciplinary Journal of Problem-based learning*, vol.1, no.1, 40-54.
- Gallagher, S.A. (1997). Problem-based learning: Where did it come from, what does it do, and where is it going? *Journal for the Education of the Gifted*, 20, 232-362.
- Kolodner, J.L., Camp, P.J., Crismond, D., Fasse, J.G., Holbrook, J., Puntambekar, S., & Ryan, M. (2003). Problem-based learning meets case-based reasoning in the middle school science classroom: Putting learning by design into practice. *Journal of the Learning Sciences*, 12, 496-547.
- Land, S.M. (2000). Cognitive requirements for learning with open-ended learning environments. *Educational Technology Research & Development*, 48 (3), 61-78.
- Mergendoller, J., & Thomas, J. W. (2005). *Managing project-based learning: Principles from the field*. Retrieved June 14, 2005, from http://www.bie.org/tmp/research/research_manage-PBL.pdf.
- Simons, K.D., Klein, J.D. & Brush, T.R. (2004). Instructional strategies utilized during the implantation of a hypermedia, problem-based learning environment: A case study. *Journal of Interactive Learning Research*, 15, 213-233.

ดร.ทิพย์วัลย์ สุทิน

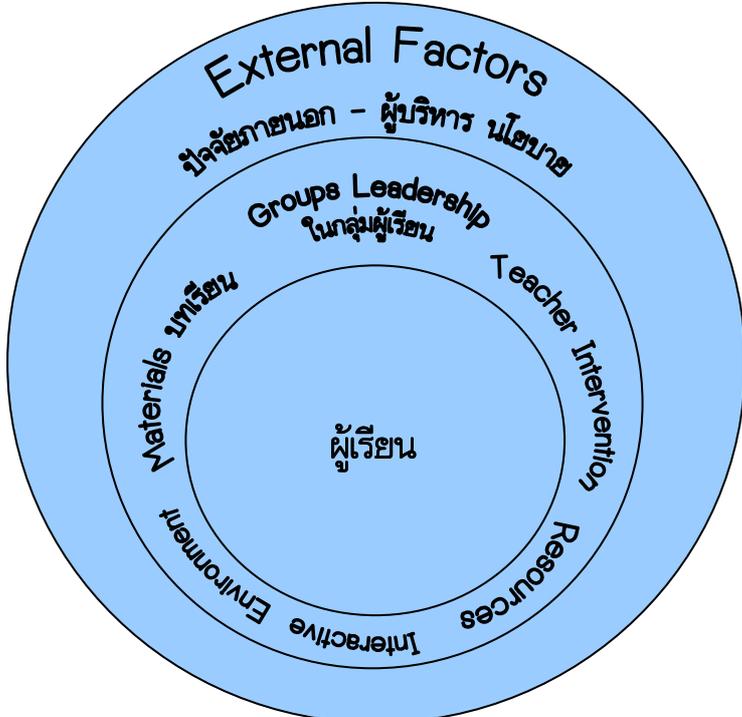
หัวหน้าโครงการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อขับเคลื่อนการคิดสู่ห้องเรียน

บทเรียนที่ต้องเรีงรู้สู่การวางแผน... ถึงผู้บริหาร

สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) เพื่อขับเคลื่อนการคิดสู่ห้องเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อแสวงหารูปแบบการปฏิบัติที่เป็นไปได้จริงในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดของผู้เรียน ที่ประกอบด้วยแนวทางการจัดการเรียนรู้ การสอนของครู แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียน โดยมุ่งหวังให้โครงการนี้เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรเป้าหมายในกลุ่มโรงเรียนที่เข้าร่วมทั้งหมด 9 โรงเรียนโดยสมัครใจ วัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อพัฒนาบุคลากร ได้แก่ ครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ ให้เข้าใจหลักการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญ และครูในกลุ่มเป้าหมายสามารถนำรูปแบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไปพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ผู้เรียนในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย พัฒนาทักษะการคิดและทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โรงเรียนในกลุ่มเป้าหมายเป็นโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 1, 2 และ 3 จำนวน 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดท่าช้าง โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 74 โรงเรียนนาบอน โรงเรียนชุมชนบ้านนาวา โรงเรียนสามตำบลวิทยาประชาสรรค์ โรงเรียนเกาะจันทร์ประชาภิบาล และโรงเรียนบ้านชะอวด รวมถึงโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ โรงเรียนนาสารและโรงเรียนพระแสงวิทยา ซึ่งในแต่ละโรงเรียนเหล่านี้ได้คัดเลือกครูผู้สอนและกำหนดช่วงชั้น ป.4 ป.5 ป.6 และ ม.1 เป็นกลุ่มนำร่อง

สิ่งที่ได้เรียนรู้ในการทำวิจัยครั้งนี้ก็คือ การนำแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมาปรับใช้ในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นเรื่องที่ยาก เนื่องจากมีปัจจัยหลายปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ด้วยความเชื่อมั่นและการทุ่มเทของผู้สอน ผลสัมฤทธิ์ที่ได้มักจะเป็นที่น่าพอใจ แต่สิ่งที่ยากมากกว่าก็คือ การสร้างระบบการทำงานและสิ่งแวดล้อมที่ทำให้การขยายผลของความสำเร็จที่มีผลกระทบแบบลูกโซ่ เพื่อให้การขยายผลเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เกิดเป็นพลวัตของการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่มีความยั่งยืน กล่าวโดยสรุปก็คือ เป็นเรื่องไม่ยากที่จะแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ให้ไปสู่การเป็น “active learners” ได้อย่างชัดเจน โดยการใช้กลุ่มผู้เรียนต้นแบบที่ทดลองใช้การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นตัวเปรียบเทียบการเรียนแบบดั้งเดิม สิ่งที่ได้ยากกว่าก็คือ ขยายผลของความสำเร็จอันนี้ให้มีความยั่งยืนและเจริญงอกงาม

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและการพัฒนาระบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

กุญแจของความสำเร็จ (Keys of Success)

1. ความเชื่อ (Belief) แรงขับเคลื่อนที่สำคัญที่สุดของการนำการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานให้ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายก็คือ “ความเชื่อ” ความเชื่อนี้เป็นความเชื่อมั่นในอะไรบางอย่างที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์ของนักวิชาการจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเป็นความเชื่อที่ว่ากระบวนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานจะสามารถแก้ปัญหาที่สำคัญหลายๆ ปัญหาที่ระบบการศึกษาไทยกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน เช่น การขาดทักษะในการวิเคราะห์สังเคราะห์ของผู้เรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ตั้งรับอย่างเดียว (passive learners) ความเชื่อนี้ไม่ใช่เป็นความเชื่อที่เกิดขึ้นจากการใช้ตรรกะเพียงอย่างเดียว แต่เป็นความเชื่อที่ตั้งอยู่บนหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกิดจากการเฝ้าติดตามความสำเร็จของการนำกระบวนการ

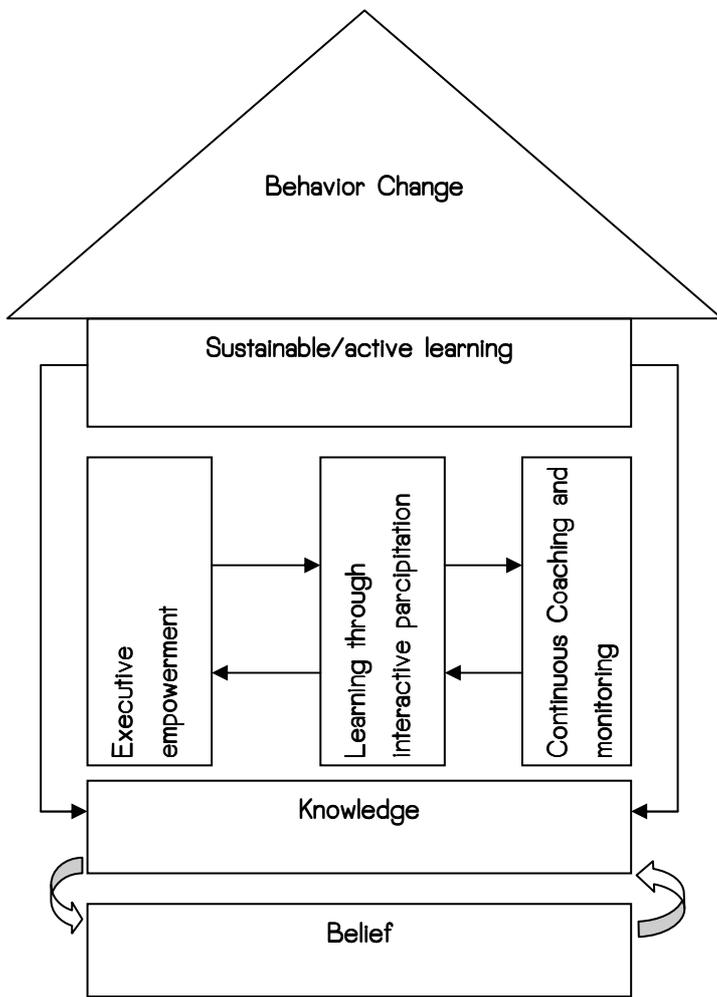
เรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ในการแก้ปัญหาดังกล่าวดังกล่าวทั่วโลก ผลจากความเชื่อที่มีรากฐานที่แน่นหนานี้เองที่ทำให้การเชิญชวนเพื่อเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ได้รับการตอบสนองอย่างสมัครใจจากโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสุราษฎร์ธานีหลายแห่ง ดังนั้นเราต้องตระหนักอยู่เสมอว่าความสำเร็จที่เกิดหลังจากดำเนินโครงการไปหนึ่งปี ส่วนหนึ่งก็คือเรามีต้นทุนสำคัญที่สุดที่มักจะถูกลืมมองข้ามมาโดยตลอด นั่นก็คือความเชื่อมั่นที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ความเชื่อมั่นนี้เองที่ทำให้คุณครูผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ขับเคลื่อนโครงการฯ มองเห็นว่าภารกิจที่วางอยู่เบื้องหน้าเป็นสิ่งท้าทาย มากกว่าเป็นการลงทุนที่มีความเสี่ยงสูง ไม่อาจจะหวังผลมากมายนักเมื่อเริ่มต้นโครงการ ผู้ร่วมโครงการจำนวนไม่น้อยยังขาดความเชื่อมั่นในศักยภาพของการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนั้นคณะผู้วิจัยฯ จึงได้กำหนดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการที่เข้มข้น และจัดให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้ไปดูงานในสถาบันการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการนำกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นการปรับความเชื่อมั่นก่อนที่จะลงมือปฏิบัติจึงเป็นกุญแจแรกของความสำเร็จที่จะต้องไม่ถูกมองข้าม

2. การผลักดันของผู้บริหาร (Empowerment) จากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการอย่างละเอียด คณะผู้วิจัยฯ มีหลักฐานเชิงประจักษ์พอที่จะได้ข้อสรุปว่า การมีส่วนร่วมอย่างเกาะติด (Immersed involvement) ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของแต่ละโรงเรียนเป็นอย่างมาก ในทางตรงกันข้าม โรงเรียนที่ผู้บริหารซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจมีภารกิจทางด้านอื่นมากจนไม่มีเวลาเพียงพอที่จะผลักดันและติดตามการทำงานของคณะทำงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ทำงานไม่ได้รับความเชื่อมั่นเกี่ยวกับอนาคตของงานที่เขากำลังทุ่มเท ทำให้กำลังใจลดลง ซึ่งมักจะพบว่าการดำเนินการไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ในบางกรณีพบว่า การเรียนการสอนแบบ PBL อาจจะบรรลุผลอย่างเห็นได้ชัด แต่คุณครูกลับมีความลังเลในการที่จะขยายผลของความสำเร็จนี้ ทั้งนี้เพราะว่าการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานในระยะเริ่มต้นมีแนวโน้มที่จะต้องใช้ทรัพยากรบุคคลและเวลามากกว่ากระบวนการเรียนการสอนแบบเดิม และคณะครูผู้ทดลองใช้กระบวนการเรียนรู้แบบนี้ได้ประเมินว่าไม่คุ้มกับความมุ่งมั่นทุ่มเทอย่างต่อเนื่องที่จะต้องตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้บริหารไม่เข้าใจอย่างเพียงพอ แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดจากประสบการณ์ในการทำวิจัยครั้งนี้ก็คือ ผู้บริหารจะต้องเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการด้วย เพื่อให้ผู้บริหารได้ตระหนักถึงศักยภาพของการเรียนรู้แบบ PBL อย่างเพียงพอ และพร้อมที่จะสนับสนุนด้วยความมั่นใจ

3. การเรียนรู้ท่ามกลางการปฏิบัติ (Learning through interactive participation) ความเข้าใจการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างถ่องแท้ นั้น เป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ เพื่อให้ทีมงานผู้ขับเคลื่อนโครงการนี้และผู้บริหารที่เกี่ยวข้องได้มีความพร้อมที่จะผลักดันให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โครงการฯ ได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการที่เข้มข้น ผู้เข้าร่วมจะต้องลงมือปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอน คณะผู้วิจัยฯ ได้ประเมินแล้วเห็นว่า ความสำเร็จของโครงการฯ มาจนถึงปัจจุบันจะเป็นไปไม่ได้หากขาดวิธีการเรียนรู้ที่เข้มข้นเช่นนี้

4. การให้คำปรึกษาและติดตามอย่างต่อเนื่อง (Continuous coaching and monitoring) คณะผู้วิจัยฯ มีความเชื่อมั่นว่าระบบการให้คำปรึกษาและการติดตามอย่างต่อเนื่องของคณะที่ปรึกษา (คณะผู้วิจัยฯ) จะแก้ปัญหาเดิมๆ ที่มักจะพบในการดำเนินการขยายผลกระบวนการเรียนการสอนหลายๆ แบบในระยะที่ผ่านมา จึงได้จัดให้คณะที่ปรึกษาลงพื้นที่เข้าไปให้คำปรึกษาและติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการดังกล่าวอย่างจริงจังได้รับการตอบรับ (Feedback) จากโรงเรียนเป็นอย่างดี ทั้งคุณครูผู้รับผิดชอบและผู้บริหารได้ให้ความเห็นเชิงบวก มีความพึงพอใจต่อความจริงจังของคณะที่ปรึกษา และมีความรู้สึกอบอุ่น มีกำลังใจ เมื่อเจอกับปัญหาต่างๆ ในระหว่างการดำเนินการให้มีการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน นอกจากนี้การให้คำปรึกษาและการติดตามอย่างต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบไม่เบี่ยงเบนไปจากต้นแบบที่คณะผู้วิจัยฯ ต้องการ และทำให้มีการดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่องตามรูปแบบการพัฒนาครูดังนี้

รูปแบบการพัฒนาครู

บทเรียนที่ได้ทำกลางการปฏิบัติเกี่ยวกับรูปแบบการขยายผล ที่จะมีผลกระทบต่อด้านบวกกับโรงเรียน

1. แนวทางการจัดอบรมที่เหมาะสมกับครู จากการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่าแนวทางการจัดการอบรมที่เหมาะสมกับครูควรให้ความสำคัญกับ

1.1 การสร้างแรงจูงใจและทำให้ครูเกิดความเชื่อว่าสามารถทำได้ด้วยตนเอง โดยมีผู้คอยสนับสนุน

1.2 การอบรมต้องควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริง และต้องเพิ่มความเข้มข้นในการปฏิบัติซ้ำๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้

1.3 รูปแบบการขยายผลกับครูคือ มีการไปติดตามผลแบบกัลยาณมิตร ก่อให้เกิดผลดี สร้างความประทับใจ

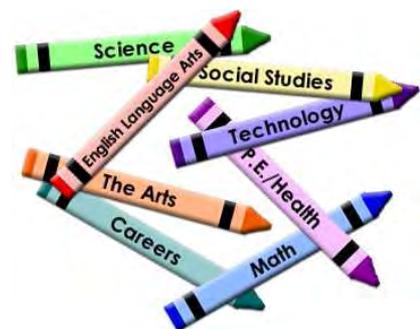
2. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนตามระดับชั้น

3. ควรมีการร่วมกันเขียนบันทึกความก้าวหน้าระหว่างโรงเรียนและทีมที่ปรึกษา วางแผนกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดและประเมินผลความก้าวหน้าในเวลาเดียวกัน

4. การที่ได้อบรมซ้ำหรือจัดเสริมเป็นรายกลุ่มหลังจากอบรมไปแล้วระยะหนึ่งจะทำให้เพิ่มการถ่ายโยงความรู้ไปสู่การปฏิบัติ (transfer of learning) จะเป็นการเพิ่มสมรรถนะให้กับครูกลุ่มเป้าหมาย

อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่สุด ที่ได้บทเรียนที่ผู้บริหารต้องเรียนรู้ นั่นคือ “กิจกรรมการเรียนรู้มีส่วนร่วมท่ามกลางการปฏิบัติ (Learning through interactive participation)” ตามหลักสำคัญ H2IP คือ Horizontal relationship Interactive relationship Integrated learning และ Participatory working

(ส่วนหนึ่งของบทสรุปจากโครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) เพื่อขับเคลื่อนการคิดสู่ห้องเรียน, 2551)

ผลการขับเคลื่อนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ PBL สู่โรงเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการเรียนรู้ของนักเรียนและปฏิรูปการเรียนการสอนของครู โดยเน้นให้ ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ รู้วิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ ตลอดชีวิต และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นหลังจากผู้บริหารของ สพฐ. ได้เข้าร่วมประชุมวิชาการกับทางมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และมองเห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะเป็นทางออกทาง หนึ่งที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้หลายมิติ ทั้งมิติของการคิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การฝึกกระบวนการ ทำงานเป็นทีม การพัฒนาทักษะการตั้งคำถาม ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ จึงได้ให้คณะทำงานพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้ช่วยดำเนินการ ขับเคลื่อนรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานสู่ห้องเรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและมี ผลลัพธ์ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมี โรงเรียนเข้าร่วมโครงการ 9 โรงเรียน ในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช และสุราษฎร์ธานี

การดำเนินการแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ปฏิบัติการเตรียมความพร้อม

กระบวนการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อขับเคลื่อนการคิดสู่ ห้องเรียน ในขั้นของการเตรียมความพร้อมแก่อาจารย์ที่เข้าร่วม โครงการ ทั้งการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ พาไปทำการศึกษาดูงาน และมีการออกไปเยี่ยมโรงเรียนเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์แบบ กัลยาณมิตร และให้คำปรึกษาเชิงรุกโดยทีมคณะทำงาน เพื่อ เตรียมการที่จะขับเคลื่อนสู่ห้องเรียน คณะอาจารย์ของแต่ละโรงเรียนก็ ร่วมกันวางแผนวิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหารายวิชาในกลุ่มสาระที่ต้องการ

จะนำมาใช้สอนแบบ PBL บางโรงเรียนก็ใช้การบูรณาการเนื้อหาใน รายวิชาต่างๆ บางโรงเรียนคิดวิชาขึ้นใหม่เป็นโครงการ เป็นวิชาเลือก และ เป็นหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดทำคู่มือครู คู่มือนักเรียน เตรียมจัดทำ โจทย์ปัญหา เตรียมจัดอบรมให้แก่ นักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนต่างๆ ทั้ง 7 ขั้นตอนของการเรียนแบบ PBL และแนวทางการปฏิบัติในบทบาท ภาระงาน เลขานุกร และสมาชิกทีมในแต่ละ step ทั้ง 7 ขั้นตอน การเลือกนักเรียนที่จะนำมาเป็นกลุ่มเป้าหมาย แต่ละโรงเรียนมีการเลือก หลากหลาย เป็นนักเรียนตั้งแต่ ป.1-ม.3 สำหรับนักเรียน ป.1 โจทย์ ปัญหาที่ครูพัฒนาขึ้นมา เมื่อนำมาใช้ ครูจะเป็นคนอ่านให้นักเรียนฟัง เพื่อให้ทุกคนได้เข้าใจโจทย์ปัญหาสถานการณ์ทั่วถึงกัน

2. การขับเคลื่อนสู่ห้องเรียน

ผู้เขียนมองเห็นว่าการขับเคลื่อนสู่ ห้องเรียนของโรงเรียนต่างๆ ประสบความสำเร็จ ดังนี้

ด้านสถานศึกษา : ผู้บริหารและคณาจารย์มีความเข้าใจไปใน ทิศทางเดียวกัน มีการแจ้งข้อมูลให้ทราบอย่างทั่วถึงเกี่ยวกับแผนการนำ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้

ด้านแกนนำทีมอาจารย์ผู้สอน : มีเจตคติที่ดี รักและมีความสุข กับการสอน เข้าใจธรรมชาติของนักเรียน เปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ บทบาท ของครูประจำกลุ่มและโจทย์ปัญหาสถานการณ์เป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ นักเรียนเกิดการคิดที่หลากหลาย ครูสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้และ ไม่กดดันผู้เรียน

ด้านตัวนักเรียน : นักเรียนได้รับการปูพื้นฐานเกี่ยวกับบทบาท ของนักเรียนในแต่ละขั้นตอน นักเรียนมีส่วนร่วมดีมาก และนักเรียนที่มี สมรรถนะ สติปัญญาดี มีความเป็นผู้นำสูง สามารถช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม โดยไม่คิดว่าทำให้ตนเองรู้สึกสูญเสียเวลา มีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

3. การประเมินและติดตามผล ผลการขับเคลื่อนสู่โรงเรียน ทั้ง 9 โรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. คู่มือครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ ระบุแนวทางการดำเนินกิจกรรม รองลงมา มีรายละเอียดแต่ละหน่วยการเรียนรู้ มีการระบุแหล่งเรียนรู้ คู่มือนักเรียน มีการระบุแนวทางการดำเนินกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ และมีการระบุวิธีการประเมินผล รองลงมาคือมีรายละเอียดแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และมีการระบุแหล่งเรียนรู้ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับมากเช่นกัน

2. พบว่า เป็นโจทย์ที่นักเรียนสามารถตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ภายในกรอบเวลาที่กำหนด มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การสร้างโจทย์ปัญหาครอบคลุมวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชา โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับมากเช่นกัน

3. พฤติกรรมการสอนของครูจาก 9 โรงเรียน จำนวนครูที่สอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานจำนวน 40 คน พบว่า ครูมีพฤติกรรมเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานในระดับมากทุกข้อ พฤติกรรมครูที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นกันเอง มีบุคลิกภาพที่ดี รองลงมาคือ ครูสร้างบรรยากาศให้นักเรียนอภิปรายความรู้ในกลุ่มและลดความตึงเครียดหรือความขัดแย้งภายในกลุ่ม

ผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียนขณะทำการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมจาก 9 โรงเรียน พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยทั้งจากที่ครูประเมินและนักเรียนประเมินตนเอง มีความใกล้เคียงกัน คือส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเป็นไปในทางที่เหมาะสมในระดับมาก

ครูส่วนใหญ่ประเมินว่า นักเรียนมีความสุขขณะเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด สำหรับผลการประเมินตนเองของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความสุขขณะเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับที่ครูประเมิน

4. การขยายผล ผลจากการดำเนินกิจการของทั้ง 9 โรงเรียน ครูมีความเห็นว่า จะดำเนินการสอนโดยใช้ PBL ต่อไป ในรายวิชาของตนเอง และจะชักชวนเพื่อนครูมาร่วมทีมสอน เนื่องจากเห็นถึงการพัฒนาของนักเรียนในหลายๆ ด้าน ทั้งด้านการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างเป็นระบบ คิดในการแก้ปัญหา และเป็นการเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ตลอดจนฝึกการเป็นผู้นำเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

นอกจากนี้คุณครูได้นำผลงานการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปเผยแพร่และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดประสบการณ์การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานในการประชุมระดับชาติ : การประชุมสัมมนาทักษะการคิดที่โรงแรมบางกอกพาเลส กรุงเทพมหานคร

จากการดำเนินงานทั้ง 4 ขั้นตอนของทีมงาน PBL มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์และคุณครูจากโรงเรียนต่างๆ ทั้ง 9 โรงเรียน ผู้เขียนขอชื่นชมในความมุ่งมั่นของคุณครูทุกคนที่ได้ร่วมกันพัฒนากระบวนการคิดให้แก่ นักเรียน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการดำเนินงานของคุณครูทุกโรงเรียนจะมีความยั่งยืน และคุณครูสามารถนำไปขยายผลทั้งภายในโรงเรียนของตนเอง และโรงเรียนในเขตใกล้เคียงได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป 📖

การเรียงลำดับชีวิตภาพเป็นพื้นฐาน (Friendship-based Learning)

แรงบันดาลใจของการเรียนโดยใช้มิตรภาพเป็นพื้นฐาน (Friendship-based Learning)

ในปัจจุบันพบว่า การเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยยังมีปัญหาอีกมากที่มักจะได้ยินเสียงบ่นจากทั้งฝ่ายอาจารย์และนักศึกษาหลายๆ เรื่อง ได้แก่ ทางฝ่ายอาจารย์ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับนักศึกษาไม่ตั้งใจเรียน เข้าห้องสาย ขาดเรียนบ่อย หลับในห้องเรียน มีกิจกรรมมากเกินไป ความรู้พื้นฐานจากชั้นมัธยมไม่ดีพอ ตอบคำถามไม่ถูก ทำข้อสอบไม่ได้ รวดแต่เอกสารประกอบการสอนจากอาจารย์ ไม่ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เข้าห้องสมุดน้อยมาก ไม่อ่านตำราที่เป็นภาษาอังกฤษ ฯลฯ

ส่วนทางนักศึกษาก็จะบ่นว่า อาจารย์สอนไม่รู้เรื่อง อาจารย์เก่งแต่ถ่ายทอดไม่เป็น วิธีการสอนไม่จูงใจให้สนใจ บรรยากาศการเรียนน่าเบื่อ ออกข้อสอบยาก วิธีการสอนโบราณทั้งที่มีเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย อาจารย์บางครั้งมีกิจกรรมข้างนอกทำให้สอนในเวลาได้ไม่เต็มที่ ต้องเรียนพิเศษในวันเสาร์หรืออาทิตย์ บางครั้งต้องเรียนกลางคืน ไม่เข้าใจความรู้สึกหรือความต้องการของเด็ก ไม่เป็นกันเองกับเด็กจนบางครั้งเด็กไม่กล้าที่จะมาปรึกษาเมื่อมีปัญหา เป็นต้น ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ทำให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนไม่ดีเท่าที่ควร หรือที่ทางมหาวิทยาลัยตั้งความหวังไว้

บางครั้งพบว่าเด็กบางคนสามารถเรียนรู้ได้เร็วกว่าเด็กบางคน ชัยชนะว่าบางคน เป็นต้น

เหตุผลข้างต้นเป็นเพียงบางตัวอย่างในการเรียนการสอนที่อาจารย์ทุกท่านอาจจะได้ยินได้ฟังบ่อยๆ

จึงได้มีความพยายามที่จะหาวิธีสอนหลายๆ วิธี เพื่อจะอุดช่องว่างดังกล่าว ซึ่งคงไม่ใช่เรื่องง่ายนัก! เนื่องจากพื้นฐานของนักศึกษามีความเก่งและความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษานั้นแตกต่างกันหลายระดับ

นักวิชาการทางด้านการศึกษาได้คิดค้นหาวิธีที่จะนำมาสอนหลายรูปแบบ และที่ใช้อย่างกว้างขวางขณะนี้ได้แก่วิธีที่เรียกว่า การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นพื้นฐาน (Problem-based Learning) ที่หลายมหาวิทยาลัยนำมาใช้ในปัจจุบันได้ผลดี และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ได้นำมาใช้แล้วกับบางวิชา และตัวผมเองก็ได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนแบบ PBL ในวิชาภาษาอังกฤษ ENG-102 อยู่ด้วยแล้วจนถึงปัจจุบัน พบว่าการเรียนการสอนแบบนี้ได้ผลดีมาก เพราะเรียนเป็นกลุ่มย่อย 10-15 คน อาจารย์ได้ใกล้ชิดกับนักศึกษา สนับสนุนการเรียนรู้ การค้นคว้าและการแสดงออกของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาที่คิดว่าภาษาอังกฤษเป็นขาลม เปลี่ยนทัศนคติได้

บทบาทของอาจารย์ - ให้อธิบายแนะนำในการเรียนการสอน

บทบาทของอาจารย์ - ให้อธิบายแนะนำ เพิ่มเติมความรู้ สรุปผลเมื่อจบการเรียน

จากการประเมินความพร้อมของนักศึกษาและศักยภาพของหลักสูตรการจัดการทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง ในรายวิชาที่ตัวผมเองรับผิดชอบสอนอยู่นั้น พบว่าในปัจจุบันน่าจะนำวิธีการเรียนการสอนแบบ PBL มาประยุกต์ใช้กับวิชาที่รับผิดชอบ คือ “ธรณีวิทยาฐานชายฝั่ง” จึงได้นำแนวความคิดนี้ไปคุยกับนักศึกษา ผลก็คือหน้าตาที่ระโหยโรยแรง พร้อมเสียงบ่นขึ้นมาว่า

“อาจารย์ครับ เรียนทุกวันนี้ ก็มีแต่ปัญหาอยู่แล้ว อาจารย์ยังจะนำวิธีการเรียนการสอนแบบมีปัญหามาใช้อีก ช่วยหาวิธีการอื่นที่ไม่ใช่ปัญหา มาเรียนมาสอนแทนได้หรือเปล่าครับ”

ฟังแล้วก็ขำจะเห็นด้วย ว่าคำนี้อาจจะไม่เหมาะ ก็เลยต้องนำไปนั่งคิดนอนคิดใหม่ว่าจะใช้คำอะไรไปแทนคำว่า **“ปัญหา”** ดี

ประจวบเหมาะพอดี ในช่วงระหว่างนั้นกำลังอยู่ระหว่างงานเฉลิมฉลองพระชนม์มาศครบรอบ 80 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้เห็นพระราชกรณียกิจของพระองค์ท่านทางโทรทัศน์ทุกช่อง เมื่อเสด็จออกเยี่ยมราษฎรเพื่อรับทราบถึงปัญหาต่างๆ ภาพที่เห็นและคงประทับใจประชาชนทุกคน คือภาพที่พระองค์ท่านทรงนั่งลงกับพื้นเสมอกับระดับของชาวบ้านที่เข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิด พูดคุยกับชาวบ้านอย่างเป็นกันเอง ในพระหัตถ์ถือแผนที่ บางครั้งก็ขีดเขียนภาพหรือแผนที่บางอย่างบนพื้นดิน ด้วยพระพักตร์ที่เปี่ยมไปด้วยความเมตตา ภาพที่เห็นเสมือนกับมิตรภาพที่สูงส่งที่พระองค์ทรงพระกรุณาหยิบนึ้นให้กับปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า สิ่งที่ได้เห็นเป็นเหมือนกับแรงบันดาลใจให้คิดว่า น่าจะมีคำว่า **“มิตรภาพ”** อยู่ในวิธีการเรียนการสอน มาใช้แทนคำว่า **“ปัญหา”** จึงได้ตัดสินใจเรียกการสอนแบบนี้ว่า **การเรียนโดยใช้มิตรภาพเป็นพื้นฐาน (Friendship-based Learning - FBL)** นี่คือการมาและแรงบันดาลใจของผมครับ 🍌

นอกจากนี้ยังคิดต่อไปว่า ถ้าหาวิธีการที่ง่ายและไม่ซับซ้อนมากนักในการเรียนการสอน มาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีที่มีอยู่ น่าจะได้ผลดีต่อการเรียนของนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันทุกติกรเรียนจะมีโครงข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายอยู่แล้ว แต่ยังไม่ถูกนำมาใช้ในกระบวนการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพมากนัก ซึ่งถ้านำมาใช้ร่วมในกระบวนการเรียนการสอนแล้ว น่าจะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงคิดว่า FBL จะเป็นการประยุกต์วิธีการเรียนการสอนโดยใช้ศักยภาพอุปกรณ์และเทคโนโลยีช่วยในการเรียนรู้ ร่วมกับศักยภาพนักศึกษาที่มีอยู่ให้เต็มประสิทธิภาพ

วิธีการเรียนแบบ FBL ก็คงนำเอาแนวความคิดจาก PBL มาเป็นหลัก รักษาปรัชญาการเรียนรู้อิง PBL ไว้ คือให้นักศึกษา

เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ทำงานร่วมกันเป็นทีม ลดความซับซ้อนของขั้นตอน PBL ลง เพื่อให้เหมาะสมกับรายวิชาและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ อาจารย์เป็นเสมือนเพื่อนที่คอยแนะนำในการเรียนรู้ ทำงานร่วมกันโดยใช้หลักของมิตรภาพหยิบนึ้นให้กันและกัน และนักศึกษาจะต้องได้ความรู้ไม่น้อยกว่าในการเรียนการสอนแบบปกติ หลังจากจบหลักสูตรในรายวิชานั้นแล้ว

ในครั้งแรกวิชาที่ทำคือ วิชาธรณีวิทยาฐานชายฝั่ง เป็นหลักสูตรต่อเนื่องจากวิชาธรณีวิทยามูลฐาน โดยวางแผนการเรียนการสอนครอบคลุมหลักสูตรทั้งหมด 100% โดยกำหนดหัวข้อการเรียนรู้อิงกลุ่มนักศึกษา 6 คน/กลุ่ม หลังจากกำหนดหัวข้อแล้วจึงให้แต่ละกลุ่มศึกษาในแต่ละหัวข้อที่แตกต่างกัน เนื่องจากพิจารณาแล้ว ถ้าให้แต่ละกลุ่มทำปัญหาเดียวกัน เวลาที่มีอยู่จะไม่เพียงพอ เพราะ 1 ภาคการศึกษาของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์มีเวลาเพียง 3 เดือน สำหรับเวลาที่ใช้ในแต่ละหัวข้อ รวมถึงเสนอผลงาน ประมาณ 6 ชั่วโมง ในเวลา 2 สัปดาห์ โดยรวมเวลาการสอน 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มารวมกันครั้งเดียว และดูงานภาคสนามจากของจริงอีก 1-2 ครั้ง เพื่อเป็นกรณีศึกษา

การศึกษาในห้องเรียน ได้เตรียมอีเมลหนังสือมาจากห้องสมุดมาไว้ในห้องเรียน พบว่า หนังสือส่วนใหญ่แทบจะไม่มียังนักศึกษาอีเมลออกมาจากห้องสมุดเลย ตั้งแต่เวลานับปีจนถึงเท่ากับอายุของมหาวิทยาลัยที่ตั้งขึ้นมา เพราะหนังสือประทับตราซื้อเข้ามาในปีเดียวกับปีที่มีมหาวิทยาลัยเปิด หลังจากนั้นยังไม่มียังนักศึกษาอีเมลออกมาจากห้องสมุดเลย จึงให้นักศึกษานำเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพามาค้นคว้าในห้องเรียนด้วย พบว่าส่วนใหญ่อีกยังไม่เคยใช้คอมพิวเตอร์ในการค้นคว้าข้อมูลเลย นอกจากการพิมพ์งาน ใช้ Chat ฟังเพลง และ download เพลง เป็นหลัก

ครั้งแรกเมื่อเปิด website หน้าตาเหมือนกับเจมมี่ฟลอก พร้อมตะโกนออกมาว่า *“ตายแล้ว! อาจารย์ มีแต่ภาษาอังกฤษหมดเลย แล้วหนูจะเข้าใจได้อย่างไร?” “หนังสือก็เป็นภาษาอังกฤษ โอ๊ย! จะบ้าตาย”* นี่คือการร้องของนักศึกษา แสดงว่าภาษาอังกฤษเป็นของแสดงจริงๆ ของนักศึกษา

อาจารย์ต้องคอยปลอบว่า *“ใจเย็นๆ ครับ เพราะถ้าเราเจอคำยากเหล่านี้บ่อยๆ เดี่ยวจะค่อยจำได้เอง ไม่ต้องตกใจและไม่ต้องกลัว อาจารย์จะคอยช่วยพวกเรา”* สถานการณ์จึงค่อยดีขึ้นตามลำดับ

การดำเนินงาน PBL ใน มวล.

ช่วยเสริมความรู้ในทีมมากขึ้น ทำให้คนเรียนไม่เก่งมีพัฒนาการมากขึ้น ทำให้มีการยกระดับผลการเรียนของคนที่เรียนอ่อนและปานกลางให้ดีขึ้น ความใกล้ชิดกับนักศึกษาทำให้อาจารย์เห็นความแตกต่างของนักศึกษาแต่ละคนชัดเจนขึ้น

แต่การเรียนการสอนแบบ FBL นี้ อาจารย์ประจำวิชา จะต้องทำงานหนักขึ้น ต้องใช้เวลามาก เพราะจะต้องคอยอธิบายและตอบคำถามมากมายกว่าปกติ จะต้องมีความอดทนต่อบางคำถามเหมือนเป็นมิตรภาพที่อาจารย์จะมอบให้นักศึกษา เมื่อพิจารณาจากผลการเรียน จึงได้ขยายไปใช้ในวิชาอื่นที่รับผิดชอบ และเปลี่ยนวิธีการสอนจากวิธีเดิมมาเป็นแบบ 1 วัน 1 ปัญหา โดยให้เสร็จภายในวันเดียว ในเวลา 6-8 ชั่วโมง ย้ายจากห้องเรียนปกติไปเรียนที่แหล่งรวมความรู้คือในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเลย พบว่าได้ผลดีไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาไม่ต้องเสียเวลาไปค้นคว้านอกเวลาอีก ทำให้ประหยัดเวลาของนักศึกษา

จากการทดลองและประเมินผลการประยุกต์ใช้ FBL มาจนถึงปัจจุบัน และยังคงใช้ต่อไป พร้อมพัฒนาให้ดีขึ้น เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมโดยรวม และคิดว่าน่าจะมีวิธีการเรียนการสอนที่ดีอีกหลายวิธีที่อาจารย์ของ มวล. สามารถจะคิดค้นและพัฒนาเพื่อให้นักศึกษาที่เหมือนกับลูกหลานประสบความสำเร็จในการเรียนการศึกษา ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของอาจารย์ทุกคน ถึงแม้ว่าจะต้องทำงานหนักมากขึ้นอีกหลายเท่าก็ตาม 📖

บทบาทของนักศึกษา - ศึกษาข้อมูลในสนามเพิ่มเติม เรียนรู้จากชุมชน

การนำเสนอผลงาน ให้นักศึกษาแต่ละคนในแต่ละกลุ่มออกนำเสนอผลงานการศึกษาที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม ผลจากการสังเกตการเรียนการสอนแบบนี้พบว่า มีข้อดีหลายประการ เช่น ไม่เห็นนักศึกษาหลับในห้องเรียน เพราะถ้าเป็นการสอนแบบปกติ 5 นาทีแรกนักศึกษาจะจ้องอาจารย์ด้วยดวงตาใสเป๋ว เหมือนกับว่าวันนี้จะตั้งใจเรียนอย่างเต็มที่ จากนั้นอีก 10 นาที ตาจะค่อยหรี่ลง แล้วก็ปิดสนิท หลังจากนั้นอีกไม่นาน ศีรษะพิงฝาห้องเรียน ไม่ปลุกไม่ตื่น จะไม่พบเหตุการณ์แบบนี้อีกเลย พบว่านักศึกษาที่เรียนไม่ได้บางคนมีลักษณะของผู้ในกลุ่มที่ดี ขยันในการทำงานร่วมกันเป็นทีมได้ดี การนำเสนอทำให้เห็นนักศึกษามีความกล้าและพัฒนาการในการแสดงออกมากขึ้น และที่น่าดีใจพบว่าข้อมูลที่นักศึกษาค้นมาได้ รวมกันแล้วมากกว่าที่อาจารย์จะสอนได้ในช่วงเวลาปกติเสียอีก การทำงานร่วมเป็นทีมดีขึ้น มีการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความตื่นตัวในการเรียนมากขึ้น คนที่เรียนดี

บทบาทของนักศึกษา - ค้น รวบรวมข้อมูลจากหนังสือและ Internet ทดปัญหา บูรณาการข้อมูล ทำงานเป็นทีม

บทบาทของนักศึกษา - นำเสนอ ผลงานในห้องเรียน แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน

เจ็ดหนังกงเหนืง...เพ็ดิดเพ็ดิดกับ PBL ที่ Hanoi Medical University

Hanoi Medical University มหาวิทยาลัยแพทย์สมัยใหม่แห่งแรกและเก่าแก่ที่สุดในเวียดนาม ตั้งอยู่ที่เมืองฮานอยตั้งแต่ปี ค.ศ.1902 ในสมัยที่ยังอยู่ภายใต้อาณานิคมของฝรั่งเศส เดิมชื่อว่า Indochina Medical College มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ฮานอยมี 2 คณะหลัก คือ Public Health และ Traditional Medicine และแผนกต่างๆ รวม 74 หน่วยงาน ประกอบด้วย ฝ่ายบริหารและหน่วยสนับสนุน 19 แผนก ภาควิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน 8 ภาควิชา ภาควิชา การแพทย์เบื้องต้น 11 ภาควิชา ภาควิชาแพทย์คลินิก 23 ภาควิชา และสำนักงานโครงการและศูนย์ ต่างๆ วิทยาลัยวิทยาศาสตร์เฉพาะด้านอีก 13 ศูนย์ ปัจจุบันมีบุคลากรทั้งสิ้น 917 คน สาขาวิชาการ 524 คน (ศาสตราจารย์ 31 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 68 คน คณาจารย์ระดับปริญญาเอก 184 คน ปริญญาโท 195 คน และ postgraduate อีก 90 คน) เปิดสอนทั้งในระดับปริญญาตรี โทและ เอก รวมถึงหลักสูตรพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพอีกด้วย

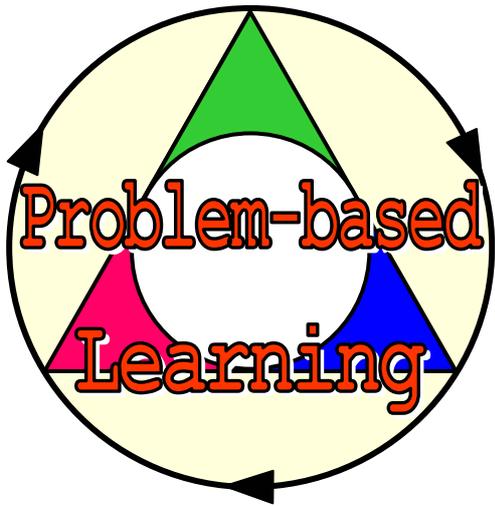
หลังจากที่ได้รับทุนสนับสนุนโครงการ “Human Resource Development through Problem-based Learning (PBL)” จาก EU เรามีเพื่อนร่วมทางบนถนนสาย PBL ด้วยกัน นั่นก็คือ Hanoi Medical University ที่ผ่านมาเพื่อนของเราได้มีโอกาสมาเยือนเรา แล้ว เมื่อเวลาผ่านไปร่วม 2 ปี เราเองก็ปรารถนาที่จะไปเยี่ยมเยือนเพื่อนที่บ้านบ้าง พวกเขาจึงหาเวลาว่างในช่วงก่อนเข้าพรรษา คือ วันที่ 14-16 กรกฎาคม 2551 เดินทางไปเป็นคณะทูต PBL ณ Hanoi Medical University และ Thai Nguyen Medical University โดยหัวหน้าคณะทูตคือ ดร.ทิพย์วัลย์ สุทิน หัวหน้าคณะทำงานพัฒนาการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และสมาชิกร่วม 9 คน ได้แก่ ผศ.อัญชลี ชยานุวัชร ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รศ.ดร.อมรา ช่างทรัพย์ คณบดีสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ คุณกรมาศ สงวนไทร หัวหน้าส่วนส่งเสริมวิชาการ ดร.โอบาส ตันติฐากร ผศ.ดร.เกียรติกำจร กุศล ผศ.น.อ.(ญ)ดร.ทัศนศรี เสมียนเพชร ดร.จิตติพร ปานมา และดิฉัน การเดินทางครั้งนี้พวกเราต่างต้องทำหน้าที่ในฐานะทูต PBL (👂 ฟังแล้วดูดีมาก...รู้เนอะคิดอะไรอยู่!!!) ที่ต้องไปเรียนรู้ แลกเปลี่ยน เผยแพร่การเรียนการสอนแบบ PBL (งานครั้งนี้คือภารกิจหนึ่งที่ต้องสร้างหน้าต่างให้มหาวิทยาลัยและพวกเราเองด้วย ฮี ฮี 😊) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนแบบ PBL สื่อการเรียนรู้ และการจัดเตรียมสถานที่ ตลอดจนเล่าสู่กันฟังเกี่ยวกับผลการดำเนินงานโครงการ PBL (ภายใต้การสนับสนุนจาก EU) และการขยายผลของมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการ หลังจากโครงการสิ้นสุดลง

2. เพื่อแสวงหาความร่วมมือกับ Hanoi Medical University และ Thai Nguyen Medical University เช่น การแลกเปลี่ยนอาจารย์ด้าน Health Science และการแลกเปลี่ยนนักศึกษา

3. เพื่อเผยแพร่หลักสูตรของมหาวิทยาลัย เช่น หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์เชิงคำนวณ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นหลักสูตรนานาชาติ กับทั้ง 2 มหาวิทยาลัย เพื่อเปิดประตูสู่มหาวิทยาลัยต่างๆ ในเครือข่ายของ Hanoi Medical University

สำหรับการนำการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Học tập dựa trên vấn đề) (Problem-based Learning) มาใช้ในมหาวิทยาลัยนั้น เริ่มนำมาใช้ในรายวิชาในกลุ่ม Public Health โดยมี Dr. Nguyen Thi Bach Yen เป็นหัวหน้าโครงการ Dr. Nguyen Thi Bach Yen ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยยังคงเป็นแบบเดิมคือ “ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง” “ผู้เรียนเป็นผู้รับ” ทำให้เงื่อนไขการเรียนรู้ของนักศึกษาค่อนข้างอ่อน และนี่คือเหตุผลสำคัญที่ต้องการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้และการสอนใหม่ๆ ซึ่งการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานก็คือวิธีการใหม่ที่นำมาใช้ ทำให้จำเป็นต้องมีการจัดเตรียมกิจกรรมต่างๆ ขึ้นมารองรับการเรียนการสอนแบบนี้โดยเริ่มจาก

- 1) การเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในด้านเครื่องมือต่างๆ สำหรับคณาจารย์กลุ่มแกนนำในด้านองค์ความรู้และทักษะด้าน PBL การพัฒนาคู่มือสำหรับอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา การนำหลักสูตรมาทบทวนใหม่และปรับปรุง การพัฒนาโจทย์ปัญหาและการวางแผนสำหรับหลักสูตรหรือรายวิชาที่จะเข้าร่วมโครงการนี้
- 2) การเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าร่วม PBL โดยการจัดฝึกอบรมให้กับนักศึกษา และการจัดประชุมสำหรับอาจารย์ประจำกลุ่ม
- 3) การรับสมัครหลักสูตรและรายวิชานำร่องที่เข้าร่วม PBL ซึ่งได้แก่รายวิชาในโปรแกรมสาธารณสุขศาสตร์และพยาบาลศาสตร์ รวมถึงการนำวิธีการสอนแบบอื่นๆ มาประยุกต์ใช้กับ PBL เช่น การบรรยาย การฝึกฝนทักษะ การประชุมแลกเปลี่ยน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ดร. Yen ยังได้กล่าวถึงข้อดีและข้อด้อยของโครงการ เริ่มต้นการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานอีกด้วว่าสำหรับข้อดีนั้น พบว่า ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากอธิการบดีและคณาบดีที่เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง ได้รับการสนับสนุนเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงสมาชิกผู้ร่วมโครงการร่วมมือกันเป็นอย่างดี สำหรับข้อด้อยก็คือ เป็นเรื่องยากสำหรับการนำหลักสูตรมาปรับปรุงใหม่ และการพัฒนาโจทย์ปัญหาขาดเครื่องมือ ข้อมูล และแหล่งเรียนรู้สำหรับการค้นคว้าของนักศึกษา ความยากลำบากในการจัดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับ PBL รวมถึงอาจารย์ประจำกลุ่มไม่เพียงพอ

การดำเนินงาน PBL ของสถาบันอื่น

สำหรับเสียงสะท้อนของนักศึกษานั้น ดร. Yen กล่าวว่า มี 3 ประเด็นหลักๆ คือ

(ก) กระบวนการเรียนรู้ทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทักษะการใช้เหตุผล ทักษะการแก้ปัญหา การค้นคว้าข้อมูล การแสดงความคิดเห็น การจดบันทึก ทักษะการนำเสนอ ทักษะการทำงานเป็นทีม และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษาดีขึ้นอย่างมาก

(ข) การใช้ชีวิตของพวกเขาเอง รู้สึกว่ากระตือรือร้นขึ้น มีความมั่นใจมากขึ้น เคารพความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น และการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

(ค) อื่นๆ บรรยากาศในการเรียนรู้ดีขึ้น และการเรียนรู้แบบนั้นทำให้สามารถนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาเปรียบเทียบกับการเรียนการสอนแบบอื่นๆ

ในวันที่สอง ดร. Yen ได้นำคณะของพวกเราไปพบปะพูดคุยร่วมกับคณาจารย์ที่ Thai Nguyen Medical University ซึ่งอยู่ห่างจากฮานอยไปอีกประมาณ 2 ชั่วโมง ดร. Yen ได้บอกกับทางคณะของพวกเราว่า ต้องการให้พวกเราช่วยนำเสนอแนวความคิด และหลักการ ข้อดีข้อด้อยเกี่ยวกับ PBL ให้กับเครือข่ายของเธอด้วย ณ วันที่พวกเราไปนั้น Thai Nguyen ยังไม่เข้าใจและยังไม่ยอมรับ PBL เท่าใดนัก แต่หลังจากที่พวกเราได้นำเสนอหลักการ การปฏิบัติ การประยุกต์ในหลักสูตร/รายวิชาต่างๆ แล้ว รวมถึงตอบข้อซักถามต่างๆ ได้อย่างกระจ่างซึ่งทำให้ทาง Thai Nguyen สนใจ แต่จะตอบรับหรือไม่นั้น ต้องกลับไปถาม ดร. Yen อีกครั้ง แต่ที่แน่ๆ เราได้เพื่อนด้วยแหละ... (แต่พวกเรา ก็พยายามทำหน้าที่ของทูตเป็นอย่างดี) (ไม่หลงตัวเองเลย !!! 🙌😊🙌)

ท้ายสุด ดร. Yen ได้สรุปว่า PBL ที่ได้รับทุนจาก EU นี้เป็นครั้งแรกและที่แรกของเวียดนามที่ได้นำวิธีการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ และเมื่อสิ้นสุดโครงการนี้แล้ว ทาง HMU ได้มีโอกาสสนับสนุนสนับสุนนจากยุโรปอีก เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ในโรงเรียนแพทย์ของเวียดนามต่อไปอีก โดยการขยายเครือข่ายไปโรงเรียนแพทย์อื่นๆ และหนึ่งในนั้นคือ Thai Nguyen Medical University

วิชาศึกษาทั่วไปกับโปรแกรมศิลปะและวิทยาศาสตร์ : ความสำคัญอยู่ที่ใด¹

แก่นสำคัญของการปฏิบัติด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็น การเรียนรู้ที่มาจากแนวคิดของ John Dewey : **"การเรียนรู้เกี่ยวกับ แนวทางการค้นพบโดยการติดตามมากกว่าการถ่ายทอดข้อมูล ธรรมชาติของการเรียนรู้ด้วยการค้นคว้านั้น มีองค์ประกอบสำคัญที่พึงจะ ได้คือ ครูได้เรียนรู้จากผู้เรียน เปรียบเสมือนผู้เรียนได้เรียนรู้จากครูนั่นเอง"**

มหาวิทยาลัยแมคมาสเตอร์ เป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในประเทศแคนาดา เป็นมหาวิทยาลัยแรกๆ ที่ได้นำวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ ปัญหาใช้ในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต ตั้งแต่ปี ค.ศ.1960 ต่อมาได้ปรับแนวการเรียนการสอนมาใช้ในโปรแกรมศิลปะและวิทยาศาสตร์ ซึ่ง โปรแกรมบูรณาการทางด้านศิลปะ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์เข้าด้วยกัน ภายใต้ **"โปรแกรมศิลปะและวิทยาศาสตร์" (Arts and Science Program)²**

โปรแกรมศิลปะและวิทยาศาสตร์ นี้เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ.1981 ถือว่าเป็นนวัตกรรมการศึกษาในระดับปริญญาตรีของแคนาดา มหาวิทยาลัยแมคมาสเตอร์ได้นำการเรียนแบบกลุ่มย่อยและการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมาพัฒนาให้เป็น เอกภาพในโปรแกรมศิลปะและวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเองได้มีข้อตกลงเกี่ยวกับการศึกษาระดับปริญญาตรีให้เป็นตัวขับเคลื่อนการเรียนรู้ และนำ PBL มาประยุกต์ใช้ในระดับ ต่างๆ และสาขาวิชาอื่นๆ ด้วย จุดร่วมของข้อตกลงร่วมกันของมหาวิทยาลัยจึงเป็นนวัตกรรมที่เพิ่มประสบการณ์ให้กับระดับปริญญาตรี จนกระทั่งเป็นที่ รู้จักทั่วไปในมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในแคนาดาและต่างประเทศ

ความเป็นเอกภาพของโปรแกรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัยแมคมาสเตอร์นี้ โปรแกรมที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายคือ **"โปรแกรมศิลปะและ วิทยาศาสตร์" (Arts & Science Program)** ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา โปรแกรมนี้มีความเป็นเอกลักษณ์ในด้านนวัตกรรมการสอนหลักของ มหาวิทยาลัยแมคมาสเตอร์ จากเป้าหมายการศึกษาและบทความที่เขียนโดย A.N.Whitehead (1929) "การศึกษาต้องให้ความรู้ด้วยความรู้สึกที่ ลึกซึ้งซึ่งทั้งพลังทางความคิด ความงามของความคิด และโครงสร้างความคิด โดยรวมองค์ความรู้บางส่วนเข้าด้วยกัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่าง จากกระบวนการของชีวิตที่เป็นอยู่" ซึ่งสัมพันธ์กับผลสะท้อนกลับที่เยี่ยมที่สุดของความมุ่งมั่นของโปรแกรมศิลปะและวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันที่มี วัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) การเพิ่มพูนการบรรลุถึงความเข้าใจและการเลือกวิธีการด้านศิลปะและวิทยาศาสตร์ไปใช้
- 2) การเพิ่มพูนทักษะการเขียน การพูด การวิพากษ์ วิจัย และการใช้เหตุผลเชิงปริมาณ
- 3) การเพิ่มพูนทักษะการค้นคว้าทางวิชาการ เพื่อการตระหนักต่อประเด็นสาธารณะ

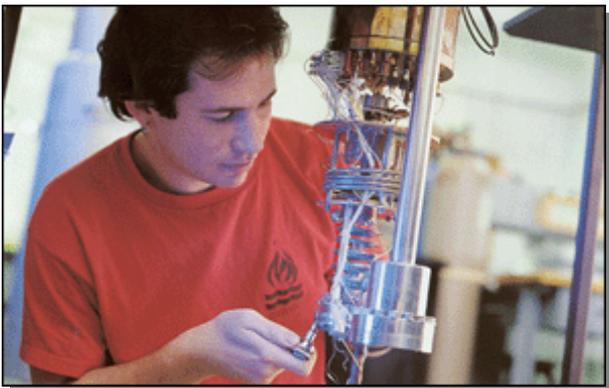
สำหรับนักศึกษาในโปรแกรมศิลปะและวิทยาศาสตร์นี้ เริ่มต้นจากการเป็นอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการ อีกทั้งบุคลากรบางส่วนเป็นครูที่ติ ของแมคมาสเตอร์ที่ได้รับรางวัลการสอนทั้งในระดับท้องถิ่น จังหวัด และชาติ อีกทั้งด้วยความคล่องของโปรแกรม จึงจำกัดขนาดกลุ่มเพื่อทำให้ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนใกล้ชิดกันทั้งในด้านวิชาการและส่วนบุคคล ซึ่งการสอนและชั้นเรียนกลุ่มเล็กนี้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

¹ ส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเอกสารนวัตกรรมการเรียนการสอน PBL: กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 2551

² <http://www.mcmaster.ca/artsci/>

มีความใกล้ชิดทางวิชาการทั้งในและนอกชั้นเรียนมากขึ้น โปรแกรมนี้จึงเกิดจากความต้องการจัดการรายวิชาหลัก ซึ่งเป็นข้อเสนอพิเศษสำหรับนักศึกษาในโปรแกรมนี้ รายวิชาหลักเหล่านี้จึงถูกออกแบบให้เป็นสหสาขาวิชาที่รวมรายวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน อันครอบคลุมถึงสาขาวิชาต่างๆ รวมถึงเน้นการพัฒนาารูปแบบการเรียนแบบ PBL และทักษะการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ ที่มีการมอบหมายให้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจของผู้เรียน

“โปรแกรมศิลปะและวิทยาศาสตร์” เน้นการปฏิบัติด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเองและสหสาขาวิชา ซึ่งเน้นการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ การประเมินและการสังเคราะห์ การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายของโปรแกรมนั้น เพื่อให้ผู้เรียนไปสู่ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้อื่น ไม่เฉพาะระหว่างผู้เรียนด้วยกันเท่านั้น แต่รวมถึงผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้สอนด้วยกันเป็นอย่างดี การกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นนี้ ทางโปรแกรมศิลปะและวิทยาศาสตร์ถือว่าเป็นหลักสูตรสหสาขาวิชาที่แสดงให้เห็นถึง “ความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์” แนวทางนี้สำหรับการพัฒนาหลักสูตรของปริญญาตรีที่ต้องการสร้างและเสริมให้สมบูรณ์แบบ โดยการนำสาขาวิชาเหล่านี้มาเชื่อมกัน ส่งผลต่อการขยายความคิดและวิสัยทัศน์ของนักศึกษาให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ

โปรแกรมศิลปะและวิทยาศาสตร์ของแมคมมาสเตอร์นี้ได้เน้นแนวคิดระบบนิเวศมาใช้ในการศึกษา การดูแลและบูรณาการหลักสูตรซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงสะพานเชื่อมระหว่างศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์เท่านั้น แต่ยังเชื่อมระหว่างนักวิชาการและการตระหนักต่อสาธารณะอีกด้วย ดังนั้นเป้าหมายของโปรแกรมนี้ออกแบบมาเพื่อสร้างสรรค์ “ระบบการทำงานเสริมซึ่งกันและกันระหว่างคณาจารย์และนักศึกษา ในฐานะผู้เรียนและนักวิจัย อยู่ท่ามกลางบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความเฟื่องฟูทางสติปัญญาและสุขภาพที่สัมพันธ์กัน” อันจะสร้างผู้เรียนรู้ที่แข็งแกร่งและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อความเป็นพลเมืองของตน

สำหรับการออกแบบหลักสูตรในโปรแกรมนี้จะพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม เน้นความเป็นผู้นำการศึกษาและการอยู่ร่วมกัน อีกทั้งอนุญาตให้นักศึกษาออกแบบโปรแกรมการเรียนได้ด้วยตนเองตามความสนใจอีกด้วย นอกจากนี้โปรแกรมศิลปะและวิทยาศาสตร์ได้เสนอการสนับสนุนทางวิชาการให้นักศึกษา 2 วิธี คือ แบบ "Sib program" และ "Survival Series"

(1) **"Big Sib program"** เป็นโปรแกรมสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะถูกจับคู่กับนักศึกษาชั้นปีสูงกว่า ซึ่งรุ่นพี่จะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาตรวจทานรายงาน รวมถึงดูแลเรื่องทั่วไปของนักศึกษาใหม่ เรียกว่า "big sibs" สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้จับคู่กับรุ่นพี่พบว่า ประสบความสำเร็จอย่างมาก กับการให้การดูแลนักศึกษาช่วงแรกที่เข้ามาในมหาวิทยาลัยใหม่ๆ ถือว่าเป็นการช่วยเหลือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ให้มีความแน่นอน มีความรู้และมีส่วนร่วมในเป้าหมายที่สูงขึ้นในรายวิชาและกิจกรรมหลักสูตรพิเศษต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน

(2) **"Survival Series"** เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ และการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะการสอบถาม/ซักถามของน้องใหม่ เช่น วิชาสำหรับในชั้นปีที่ 3 ที่เหมาะที่สุดสำหรับฉันคือวิชาอะไร? ฉันควรอยู่หรือออกไปอยู่ข้างนอกมหาวิทยาลัย? เป็นต้น

การเริ่มของนักศึกษานี้ทำให้เกิดความแน่ใจว่าทุกคนจะรู้เรื่องราวต่างๆ เป็นอย่างดี สำหรับทางเลือกที่ได้จากการซักถาม และนำไปสู่ความก้าวหน้าของเขา และได้กำหนดรายวิชาต่างๆ ในแต่ละชั้นปี เช่น ปีที่ 1 Western Civilization, Writing and Informal Logic, Calculus ปีที่ 2 Modern Western Civilization, ปีที่ 3 Literature, Technology and Society และปีที่ 4 Eastern Studies เป็นต้น

การจำกัดการลงทะเบียนโปรแกรมนี้ ทำให้นักศึกษาได้อยู่ในบรรยากาศทางวิชาการและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะนักศึกษากับนักศึกษาเท่านั้น รวมถึงสมาชิกภายในคณะด้วย แม้ว่าโปรแกรมจะกดดันให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและระหว่างสาขาวิชาต่างๆ ร่วมกัน แต่ก็เน้นถึงการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การประเมิน การสังเคราะห์ และการสื่อสาร ซึ่งความเป็นเอกภาพของโปรแกรมนี้ ทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างหลักสูตร การออกแบบเฉพาะสำหรับนักศึกษาโดยเฉพาะ ไม่เพียงเป็นสะพานเชื่อมระหว่างศิลปะกับวิทยาศาสตร์เท่านั้น แต่รวมถึงการประสานด้านวิชาการกับความตระหนักถึงเรื่องสาธารณะอีกด้วย อันที่จริงแล้วบัณฑิตที่จบไปควรจะสามารถอยู่ในพื้นที่ทางความรู้ที่หลากหลาย

การดำเนินงาน PBL ของสถาบันอื่น

สำหรับมุมมองของผู้เรียนและผู้สอน Perspectives of Students and Instructors: พบว่า เมื่อถามถึงคุณภาพของโปรแกรมนี้ที่ได้ก่อตั้งขึ้นมานั้น นักศึกษาได้อ้างถึงความสัมพันธ์ของขนาดกลุ่มย่อยของโปรแกรมนี้ว่า สามารถทำให้ผู้เรียนและคณาจารย์มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกัน และมีความรู้สึกต่อชุมชนของตนที่เข้มแข็ง พวกเขามีความประทับใจขนาดกลุ่มที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนและการสอน และการสร้างการยอมรับต่อนักศึกษาที่ค่อนข้างเจียมใจให้มีส่วนร่วมในการอภิปรายร่วมกัน เหนือสิ่งอื่นใดนักศึกษาระดับต่างๆ มีส่วนในกิจกรรมของรายวิชาทั้งระหว่างชั้นเรียนและการอภิปรายอย่างไม่เป็นทางการ นับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถเพื่อเข้าใจองค์ความรู้โดยรวม ในรายวิชาต่างๆ นักศึกษาได้พบว่าพวกเขาได้รับประสบการณ์ในด้านศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์จากคณาจารย์ นอกเหนือจากเนื้อหาในรายวิชา อันแสดงถึงคุณค่าของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนและการเรียนอย่างสูงแท้ละ! นี่คือการเรียนโดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่กลายเป็นความคาดหวังสำคัญของการศึกษาในมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้นักศึกษาได้ค้นพบความรู้สึกที่มีต่อชุมชนของตนจากโปรแกรมนี้ที่ไม่สามารถประเมินค่าได้ จากบันทึกของนักศึกษา พบว่าทัศนคติและการวางแผนกิจกรรมของนักศึกษาปีสูงๆ นั้นได้สร้างความรู้สึกที่มีชื่นชมโปรแกรมและมหาวิทยาลัย

ในระยะสั้นนักศึกษาพิจารณาถึงคุณภาพของโปรแกรมนี้ในระดับเล็กถึงปัจจัยสำคัญ คือความใกล้ชิดระหว่างผู้เรียนกับคณาจารย์ ซึ่งเกิดขึ้นจากมุมมองที่หลากหลายในชั้นเรียนทุกระดับ อาทิ กิจกรรมที่ถือว่าเป็นเครื่องมือของวิชา การให้กำลังใจของชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ การเรียนรู้ร่วมกัน การอภิปรายร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการ คำกล่าวข้างต้นนี้ยังไม่เพียงพอสำหรับการสร้างความยิ่งใหญ่ให้ผู้เรียน มีคำที่

นักศึกษาได้กล่าวถึงคือ เป็นเสมือนใยข่ายที่เชื่อมทุกๆ สิ่งและทุกๆ คน เข้าด้วยกัน สมาชิกสามารถเข้าใจกัน ประนีประนอมกัน ถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการอยู่ร่วมกันในชุมชนและบูรณาการทุกสิ่งเข้าด้วยกัน

ศูนย์กลางของโปรแกรมนี้อยู่ที่ความสำคัญของทุกๆ รายวิชาที่สัมพันธ์กับความสามารถของผู้เรียนและผู้สอนที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างคร่ำเคร่งระหว่างชั่วโมงของการพบปะกัน พอๆ กับการคาดหวังการทำงานตลอดจนนอกชั้นเรียน รวมถึงการมีส่วนร่วมช่วยทำให้เกิดความรู้สึกต่อการเรียนรู้ชุมชน แนวคิดนี้ไม่ง่ายนักกับการทำผสมผสานร่วมกันกับการบรรยายแบบเดิม และวิธีการมอบหมายงานให้ทำ แม้ว่าจะมีมาหลายปีแล้วก็ตาม แต่มันก็ค่อยเป็นค่อยไปจนกลายเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของในแต่ละรายวิชา ธรรมชาติของการปฏิสัมพันธ์ของการนำรูปแบบที่หลากหลายนี้ รวมถึงการเตรียมในส่วนการบรรยายโดยการอภิปรายในชั้นเรียน การเสนอแบบโต้ตอบโดยผู้เรียน เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังจากการวิพากษ์และการถกเถียง อีกทั้งส่วนของการทดลองหรือช่วงของการตีความที่สร้างโดยกลุ่มย่อย อันนำไปสู่การทำให้ผู้เรียนยอมรับความหลากหลายรูปแบบต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในเชิงลึก

PBL ในรายวิชา MSS-101 แพทย์กับสังคม (Doctor and society)

สำนักวิชาแพทยศาสตร์ รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาแพทย์กับสังคม จัดอยู่ในหมวดวิชาเฉพาะ (Specialized Education) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ในส่วนที่เป็นกลุ่มวิชาการแพทย์และสังคมศาสตร์ เป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ การแพทย์ บทบาทและหน้าที่ของแพทย์ การศึกษาแพทยศาสตร์ การสืบค้นข้อมูลทางแพทย์ การคิดเชิงวิพากษ์ การสื่อสาร การเรียนและการทำงาน เป็นกลุ่ม การเป็นผู้นำ การพัฒนาบุคลิกภาพ กฎหมาย จรรยาบรรณ และธรรมเนียมแห่งวิชาชีพ โครงสร้างสังคม วัฒนธรรมและประเพณีไทย สุขภาพ และระบบสุขภาพ การแพทย์แผนไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวมและประสบการณ์ในชุมชน

PBL ในกลุ่มวิชาการแพทย์และสังคมศาสตร์

PBL ในกลุ่มวิชาการแพทย์และสังคมศาสตร์

เป็นครั้งแรกที่สำนักวิชาแพทยศาสตร์รับผิดชอบในการจัดการเรียนแบบกลุ่มย่อย PBL ในกลุ่มวิชาการแพทย์และสังคมศาสตร์ สำหรับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 รุ่นแรก ในปีการศึกษา 2551 ซึ่งนับเป็นสิ่งท้าทายมากที่ผู้เขียนต้องมาบริหารจัดการเพื่อให้นักศึกษาแพทย์ได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และตามเนื้อหาที่ได้เขียนไว้แล้วใน course syllabus ผู้เขียนจะขอยกการจัดการเรียนการสอนของรายวิชา MSS-101 แพทย์กับสังคมเป็นตัวอย่าง เพราะรายวิชานี้ได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วในภาคการศึกษาที่ 1/2551

รายวิชาแพทย์กับสังคมได้กำหนดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์การแพทย์ บทบาทและหน้าที่ของแพทย์ การศึกษาแพทยศาสตร์ การสืบค้นข้อมูลทางแพทย์ การคิดเชิงวิพากษ์ การสื่อสาร การเรียนและการทำงานเป็นกลุ่ม การเป็นผู้นำ การพัฒนาบุคลิกภาพ กฎหมาย จรรยาบรรณ และธรรมเนียมแห่งวิชาชีพ โครงสร้างสังคม วัฒนธรรมและประเพณีไทย สุขภาพและระบบสุขภาพ การแพทย์แผนไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวมและประสบการณ์ในชุมชน

ถ้าสังเกตจะเห็นว่าเนื้อหาที่กำหนดข้างต้นมีบางส่วนที่นักศึกษาจะต้องเรียนรู้ในรายละเอียด ไม่ว่าจะจากการบรรยายหรือเรียนรู้ด้วยตนเอง และยังมีอีกส่วนหนึ่งที่เราจะต้องหาวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ตามคุณลักษณะที่กำหนด ซึ่งสามารถทำได้ง่าย ๆ โดยวิธีการจัดการเรียนแบบกลุ่มย่อย PBL นั่นเอง ผู้เขียนจะขอเล่าสั้น ๆ ถึงวิธีดำเนินการเป็นลำดับดังนี้

1. การจัดเตรียม Facilitator's guide และ Student's guide เพื่อให้อาจารย์ประจำกลุ่มและนักศึกษาได้ทราบถึงรายละเอียดต่างๆ เช่น วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะของรายวิชา ตารางเรียน กำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบต่างๆ นอกเหนือจากการเรียนแบบกลุ่มย่อย PBL ได้แก่ การบรรยายพิเศษจากอาจารย์อาวุโสทั้งแพทย์และอาจารย์สาขาอื่น เพื่อให้ดูเป็น role model ด้วยการจัดกิจกรรมที่โรงพยาบาล เพื่อให้ให้นักศึกษาได้สัมผัสกับสภาพสิ่งแวดล้อมจริง ตั้งแต่ในปีแรกของการเรียนในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต และที่ขาดไม่ได้คือการกำหนดรายละเอียดวิธีการประเมินผลนักศึกษา

2. สำหรับการจัดการเรียนแบบกลุ่มย่อย PBL นั้นได้มีการเตรียมนักศึกษาให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับกระบวนการเรียนและบทบาทนักศึกษาในการเรียนแบบกลุ่มย่อย ในช่วงก่อนเปิดภาคการศึกษา

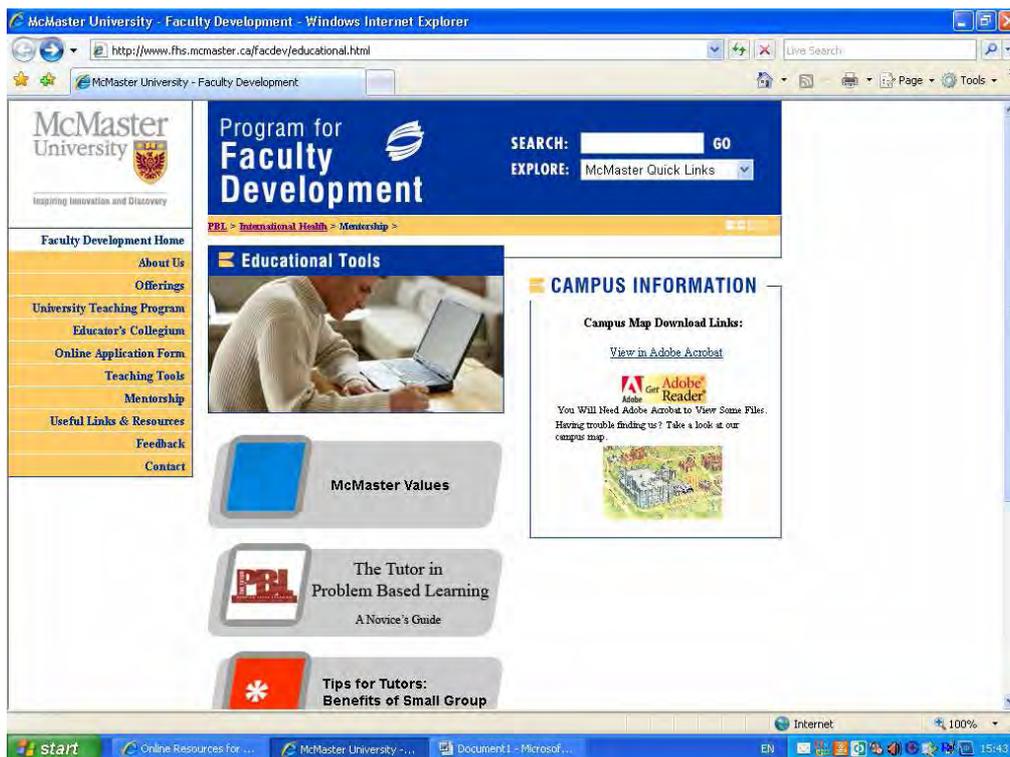
เมื่อพูดถึง PBL หนึ่งในแหล่งอ้างอิงหนึ่งที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นผู้นำในการพัฒนาและเริ่มต้นใช้ PBL ก็คือ McMaster University ในประเทศแคนาดา เว็บไซต์แนะนำฉบับนี้คือเว็บไซต์ <http://www.fhs.mcmaster.ca/facdev/educational.html> ของ Faculty of Health Sciences, McMaster University ซึ่งให้คำแนะนำสำหรับการเริ่มต้นนำ PBL ไปใช้ (The Tutor in Problem-based Learning: A Novice's Guide) โดย Dr. Allyn Walsh, Assistant Dean for Faculty Development มีข้อมูลซึ่งประกอบด้วย

1. ความหมายของ PBL (Problem-based Learning: The Meaning of the Term)
2. ขั้นตอนของ PBL (The Steps of PBL)
3. ข้อดีและข้อเสียของ PBL (Advantages and Disadvantage of PBL)
4. หน้าที่ของ Tutor ในการใช้ PBL (The Role of Tutor in PBL)
5. การทำความเข้าใจกระบวนการกลุ่มของ PBL (Understanding Group PBL in PBL)
6. การรวมกลุ่มเพื่อเริ่มต้น PBL (Getting a Group Started in PBL)
7. วิธีการประเมินใน PBL (Assessment and Evaluation in PBL)
8. ความยากในการจัดการกลุ่ม PBL (Common Difficulties in PBL Group)
 - สมาชิกที่ไม่พูด (Quiet Group Member)
 - สมาชิกที่ครอบงำผู้อื่นในกลุ่ม (Dominating Group Member)
 - เมื่อกลุ่มโต้เถียงกันอย่างไม่หยุดยั้ง (The Group that Keeps Storming)

และมีคำพูดที่ทิ้งท้ายสำหรับการสอนแบบ PBL ไว้ว่า

“มีบางคนที่พูดว่า การสอนคือการได้เรียน 2 ครั้ง แต่สำหรับ PBL Tutors นั้น คำพูดนี้ยิ่งกว่าจริง เพราะประโยชน์ของการสอนแบบนี้ คือโอกาสที่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ผู้สอนก็ไม่เคยรู้ จากกิจกรรมกลุ่มของผู้เรียนที่มีทั้งความความตื่นตัวและเจตวิญฉลาด”

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มุ่งจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถเชิงวิชาการและเชิงวิชาชีพ โดยสามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต เพราะบริบทของวิชาชีพพยาบาล ต้องใช้ความรู้และหลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐานในการตัดสินใจให้บริการสุขภาพองค์รวมที่มีความหลากหลายแก่บุคคลและประชาชนทั่วไป

มุมมอง ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบ PBL มีดังนี้

ข้อดีของ PBL

1. ส่งเสริมกระบวนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักศึกษา ได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบขั้นตอน
2. เนื้อหาที่ได้จากการเรียนรู้มีความแปลกใหม่ ทันสมัย ได้เรียนรู้ในสิ่งที่อยากรู้จริงๆ
3. ผู้เรียนกระตือรือร้นตลอดเวลา เตรียมตัวก่อนเรียนทุกครั้ง สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกันอย่างทั่วถึง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน
4. ได้ฝึกการเรียนรู้ด้วยความสามารถของตนเอง รู้สึกภูมิใจเมื่อทำได้ กลุ่มเกิดการเรียนรู้ที่ดี ต้องค้นหาข้อมูลอย่างต่อเนื่อง
5. ต้องคิดและพูดตลอดการเรียน ฝึกการมองและวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้ปัญหาเป็นสื่อกลางการเรียนรู้
6. ได้ฝึกวิธีคิดแบบมีเหตุผล ทำให้มีความมั่นใจในการนำเสนอความคิด มีความรับผิดชอบในการสืบค้นข้อมูล กล้าแสดงออก
7. เรียนรู้เรื่อง เข้าใจมากกว่าฟังบรรยายอย่างเดียว เพราะรู้สึกว่าผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน การได้ศึกษาดูด้วยตนเอง ทำให้มีความรู้ในเรื่องนั้นเป็นอย่างดี
8. บรรยายากการเรียนดี ไม่เหมือนการบรรยาย เป็นการเรียนที่สนุก ได้แสดงความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง

1. กระบวนการเรียน : บางคนไม่เปิดโอกาสให้คนอื่นพูด คนไม่พูดไม่ค่อยได้คะแนน เวลาอภิปรายในชั้นเรียนจืดจางไม่ทัน ไม่มีสมาธิฟัง เพราะกังวลที่ต้องนำเสนอเนื้อหาของตนเอง เป็นคนพูดไม่เก่ง จับประเด็นไม่ได้ เวลาเรียนจะกดดัน ไม่มีความสุข
2. เนื้อหาการเรียนรู้ : เนื้อหาได้จากการสืบค้นบางครั้งไม่ลึก เนื้อหามีมากแต่บางครั้งมีความสำคัญน้อย บางครั้งไม่ตรงประเด็น กว้างเกินไป บางครั้งเนื้อหาการเรียนรู้ค่อนข้างยาก ไม่สามารถทำความเข้าใจได้ 📖

จุลสารฉบับนี้ยังคงเล่าสู่กันฟังถึงการดำเนินการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ทั้งในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ที่มีอย่างต่อเนื่อง และมีกรขยายผลไปยังกลุ่มครู/อาจารย์ระดับโรงเรียน

กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในช่วงเดือนมิถุนายน - กันยายน 2551 นั้น ได้แก่ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน กิจกรรมประชุมเตรียมความพร้อมของอาจารย์ประจำกลุ่มรายวิชา ENG-102 : ภาษาอังกฤษกับการประยุกต์ใช้ (แบบ PBL) และโครงการสัจจการคิดสัญจรสู่นครศรีธรรมราช

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน จัดขึ้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2551 เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องของแต่ละภาคการศึกษา จัดขึ้นสำหรับอาจารย์และนักศึกษา เพื่อต้องการให้อาจารย์และนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจกระบวนการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถเรียนรู้และเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานได้อย่างเข้าใจอย่างแท้จริง โดยมีอาจารย์และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 48 คน

สำหรับบางรายวิชา ได้แก่ รายวิชา ENG-102 : ภาษาอังกฤษกับการประยุกต์ใช้ ซึ่งจัดการเรียนการสอนแบบ PBL ให้กับนักศึกษาแพทยศาสตร์และเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 139 คน ในภาคการศึกษาที่ 2/2551 ได้จัดกิจกรรมประชุมเตรียมความพร้อมในการสอนแบบ PBL ให้กับอาจารย์ที่ร่วมสอนเพื่อให้อาจารย์มีความรู้ ความเข้าใจ และให้การสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีอาจารย์ที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 7 คน

นอกจากมีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง PBL ภายในมหาวิทยาลัยแล้ว คณะทำงาน/ทีมงาน PBL มีโอกาสได้ดำเนินการกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบ PBL แก่ครู/อาจารย์ระดับโรงเรียน ซึ่งกิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสัจจการคิดสัญจรสู่นครศรีธรรมราช จัดขึ้นโดยโรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชและโรงเรียนแกนนำการคิดในเขตพื้นที่การศึกษา 4 เขต เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 2 ตุลาคม 2551 ณ ห้องประชุมชั้น 2 อาคารเรียน 3 โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช โดยมีครู/อาจารย์ที่เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 200 คน ซึ่งถือเป็นโอกาสที่ดีที่มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ได้เผยแพร่ความรู้ด้าน PBL อีกทั้งเป็นการสร้างเครือข่ายและความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มโรงเรียน

Republic Polytechnic, Singapore จัดสัมมนานานาชาติ PBL (International PBL Symposium 2009 Organised by Republic Polytechnic) ภายใต้หัวข้อ What are we learning about learning? วันที่ 10-12 มิถุนายน 2552 โดยมี องค์ปาฐกสำคัญคือ Associate Professor Cindy Hmelo-Silver, Ms Marilyn Baird และ Professor Ronald Barnett สนใจติดตามได้ในเว็บไซต์ <http://www.rp.sg/symposium/2009/>

แนะนำแหล่งเรียนรู้

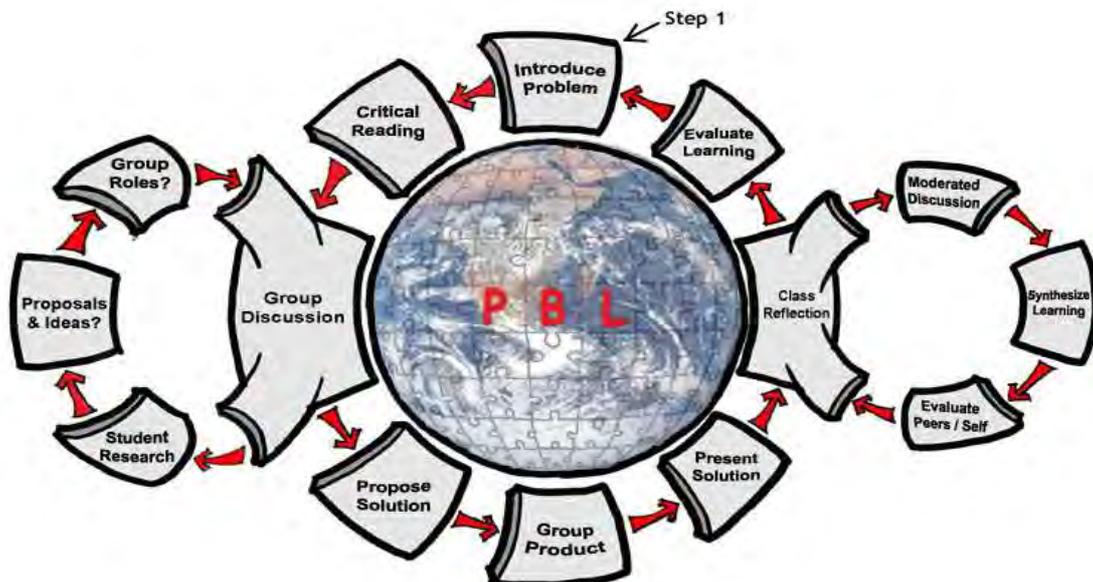
พิพิธภัณฑ์ในนครศรีธรรมราช

ลำดับที่	ชื่อ	เนื้อหาการจัดแสดง	บริหารโดย	อำเภอ
1	พิพิธภัณฑ์กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 15	การทหาร/สงคราม	หน่วยงานราชการ	ทุ่งสง
2	พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ร.ร.ทุ่งสงวิทยา	วิถีชีวิตท้องถิ่น/ภูมิปัญญา	สถานศึกษา	ทุ่งสง
3	พิพิธภัณฑ์หาดทรายแก้ว	วิถีชีวิตท้องถิ่น/ภูมิปัญญา, เครื่องปั้นดินเผา	เอกชน	ท่าศาลา
4	พิพิธภัณฑ์วัดศรีสมบูรณ์		วัด	ปากพนัง
5	พิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติ เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำปากพนัง	ธรรมชาติวิทยา	หน่วยงานราชการ	ปากพนัง
6	พิพิธภัณฑ์วัดเขาขุนพนม	วัด	วัด	พรหมคีรี
7	พิพิธภัณฑ์ชุมชนหัวไทร	วิถีชีวิตท้องถิ่น/ภูมิปัญญา	ชุมชน	หัวไทร
8	พิพิธภัณฑ์วัดพัทลุง	ประวัติศาสตร์/โบราณคดี	วัดและชุมชน	หัวไทร
9	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช	ประวัติศาสตร์/โบราณคดี	หน่วยงานราชการ	เมือง
10	พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านหนังตะลุง สุชาติ ทรัพย์สิน	วิถีชีวิตท้องถิ่น/ภูมิปัญญา, ศิลปะ/การแสดง	เอกชน	เมือง
11	พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช	วิถีชีวิตท้องถิ่น/ภูมิปัญญา, ประวัติศาสตร์/โบราณคดี	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เมือง
12	ศรีธรรมราชพิพิธภัณฑ์สถาน	วัด	วัด	เมือง
13	ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	วิถีชีวิตท้องถิ่น/ภูมิปัญญา	สถานศึกษา	เมือง
14	อนุสรณ์สถานพระรัตนทัสน์	บุคคลสำคัญ, วัด	วัด	เมือง

ขอแนะนำเว็บไซต์ PBL มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารงานนวัตกรรมการเรียนรู้และการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย และเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning, PBL) ได้ที่ <http://pbl.wu.ac.th>

The screenshot shows the PBL website interface. At the top, it says "PBL : Problem-based learning". Below that is the Walailak University logo and name. A navigation menu on the left lists various PBL-related topics. The main content area includes a "Problem-b" section with a photo of a classroom and text about a PBL course in HUM-103. Below that is a link to "PBL ในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์" and another link for "PBL : Problem-based Learning" with a brief description of the learning method.

ฉันรักตัวเองแล้วตอนนี้

...เมื่อไรก็ตามที่คุณเห็นเด็กเริ่มพัฒนาภาพพจน์ของตัวเอง
 คุณจะได้เห็นเขาประสบความสำเร็จในหลายๆ ด้าน
 แต่ที่สำคัญกว่านั้น...
 ...คุณจะได้เห็นเด็กคนหนึ่งเริ่มชีวิตสนุกกับชีวิตมากขึ้น

เวน ไทเออร์

ฉันรู้สึกว่ามันได้มีส่วนช่วยเหลือลูกศิษย์อย่างมาก...เมื่อฉันเริ่มเข้าใจว่าเด็กต้องการความรู้มากกว่าที่ได้จากตำรา
 ...ฉันรู้วิชาคณิตศาสตร์เป็นอย่างดี และฉันก็สอนได้อย่างดี ฉันเคยคิดว่าหน้าที่ของผั่งมีเท่านี้
 ปัจจุบันฉันสอนเด็ก ๆ แต่ไม่ใช่คณิตศาสตร์
 ฉันยอมรับความจริงว่า ฉันรู้คำตอบไปเสียทุกข้อ
 ...ดูเหมือนว่าฉันกลับมีคำตอบมากกว่าตอนที่ฉันพยายามทำตัวเป็นผู้รอบรู้เสียอีก
 เด็กคนหนึ่งที่ทำให้ฉันเข้าใจเรื่องนี้ได้อย่างถ่องแท้คือ "เอ็ดดี้"
 วันหนึ่งผั่งถามเขาว่า...ทำไมเขาจึงคิดว่าปีนี้เขาสามารถทำข้อสอบได้ดีกว่าปีก่อนมาก
 เขาได้ให้ความหมายสำหรับความมุ่งหมายใหม่ทั้งหมดในชีวิตของผั่งว่า...
 "เพราะตอนนี้ผมเริ่มชอบตัวเองแล้ว เมื่อผมได้เรียนกับครู"

เอเวอเรท ซอสตรอม

จากหนังสือพลังแห่งชีวิต (Chicken Soup for the Soul) หน้า 112

กลอนในงานประชุมสัมมนาการคิด
นง โรงแรมบางกอกพาเลซ (12-13 ก.ย. 51)

รับชิ้น 1 ถึงง ตรงปัญหา
เพราะอาหาร เพราะการกิน หรืออะไร
รับชิ้น 2 ค่องปาก ไม่จากแล้ว
มีต้นไม้มี่ สองต้น คิดค้นกัน
เป็นห้องเรียน มีชีวิต คิดฟุ้งซ่าน
จะสอนเด็ก ชั้นไหน ไม่ขาดแค้น
เสาร์ 13 กันยายน ปี 51
วันนี้วัน แสนดี ชื่นชื่น
PBL แสนดี มีสูงชันต์
ฝึกกระบวนการ การคิด คิดตรึงใจ
แรกซับซ้อน ซ่อนเงื่อน ดูเหมือนงาก
พบว่าว่าง หลากหลาก มากวิธี
เด็กปากเพิงง เรียงนรู้ อยู่เป็นกลุ่ม
ใจทรงปัญญา พาให้คิด ตีธงแข่งวชาญ
ตีธงกล้าคิด ทุกคน ผลดีจึง
๗ ชั้นผ่าน การฝึก นึกชื่นชม
งอบคุณวิทงากรวคลังักษณห์
งอบคุณง เพื่อนครู ผู้นำงค
เรียงสนุก ทุกชั่วโมง ใจงใจรัก
นี่คือครู ท่วงไทง หน้าใจมี

ข้อตั้งมา อ้วนพี นี้สงสัง
จะป้องกัน แบบไหน ให้ตอบพค้น
ตอบกันแล้ว ค่องดี มีสีสัน
เสียงตอบนั้น แผลงองดี PBL
แต่ไม่หาญ วัวิธี ดีสุดแสน
ปรับเบสีงนแผน เร็วไว ใจผูกพัน
วันนี้ซึ่ง ใจมาก องากฝากฝัน
สร้างสัมพันธ์อมตรี ที่ชื่นใจ
มาร่วมกัน สัมมนา หน้าผองใส
หวังหน้าไป สอนตีธง นิมิตดี
แต่หลังจาก ฝึกไป ไม่หน้างนนี้
ให้ตีธงนี้ เก่งคิด จิตชื่นบาน
Far ช่วงคุม นิดน้อยง ต้องสืบสาน
เบสีงนวันวาน เป็นวันใหม่ ใจรื่นรมง
ใจได้จริง จริงแท้ แลแสนะสม
สร้างสังคม การเรียงนรู้ สู่สากล
ทำหน้ารัก ใจจริง ใจให้เตุผล
มุ่งสอนตีธง ทุกคน ใจให้เก่งดี
วันหน้าจัก สร้างไทง ให้สดสี
ตีธงคิดดี ครูคิดชอบ งอบคุณเอง.

คุณครูสุวิทย์ อ่าวเจริญ
จากโรงเรียนพระแสงวิทยา สุราษฎร์ธานี
13 กันยายน 2551

เตรียมพบกับ!!

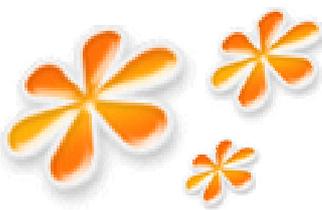
จุลสาร PBL วลัยลักษณ์ ปีที่ 2

ฉบับที่ 1 : บทเรียนปัญหา...จากปัญหา (เป็นฐาน)

ฉบับที่ 2 : เสียงลือ เสียงเล่าอ้าง PBL

ฉบับที่ 3 : ตามติด ติดตาม PBL

เปิดรับต้นฉบับที่
nvisavee@wu.ac.th

● บทถนนสาย PBL	1
● บทบรรณาธิการ	2
● บทความเกี่ยวกับ PBL	3
● การดำเนินงาน PBL ใน มวล.	8
● การดำเนินงาน PBL ของสถาบันอื่น	13
● อดีต ปัจจุบัน อนาคต PBL	19
● แนะนำแหล่งข้อมูล PBL	21
● เรื่องเล่าที่ได้ดูเรียนรวม 1	22
● บทลงโทษกิจกรรม PBL	23
● ข่าวช่อง PBL	24
● ของฝาก	26

ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัญชลี ชยานุวัชร ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

บรรณาธิการ : อาจารย์สิริพร สมบูรณ์บุรณะ

กองบรรณาธิการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัญชลี ชยานุวัชร : ดร.ทิพย์วัลย์ สุทิน : ดร.จิตติพร ปานมา : นางกรมาศ สงวนไทร : นายหนันท์วัฒน์ พงมณี

ออกแบบ/จัดทำรูปเล่ม : นางสาววิศวิยา เหวหนิติ : นางสาวคณิงนิตย์ สุขขาว

พิสูจน์อักษร : นางศิริจร มณีรัตน์ : นางสาวปริมประภา เขมะกะ

งานนวัตกรรมการเรียนรู้และการเรียนการสอน
ส่วนส่งเสริมวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
222 ต.ไทยบุรี อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช 80160

โทร. +66-7567-3771, +66-7567-3770

โทรสาร. +66-7567-3756

POSTAGE PAID
NO 26/2536
THASALA P.O.
